

ПРЕДИ СБЛЪСЪКА НА ТИТАНИТЕ БЕШЕ МИТЪТ

ПЕРСЕЙ

ИСТОРИЯТА -
ТАКАВА, КАКВАТО СА Я ЗНАЕЛИ В ДРЕВНОСТТА

ЧАРЛС КИНГСЛИ

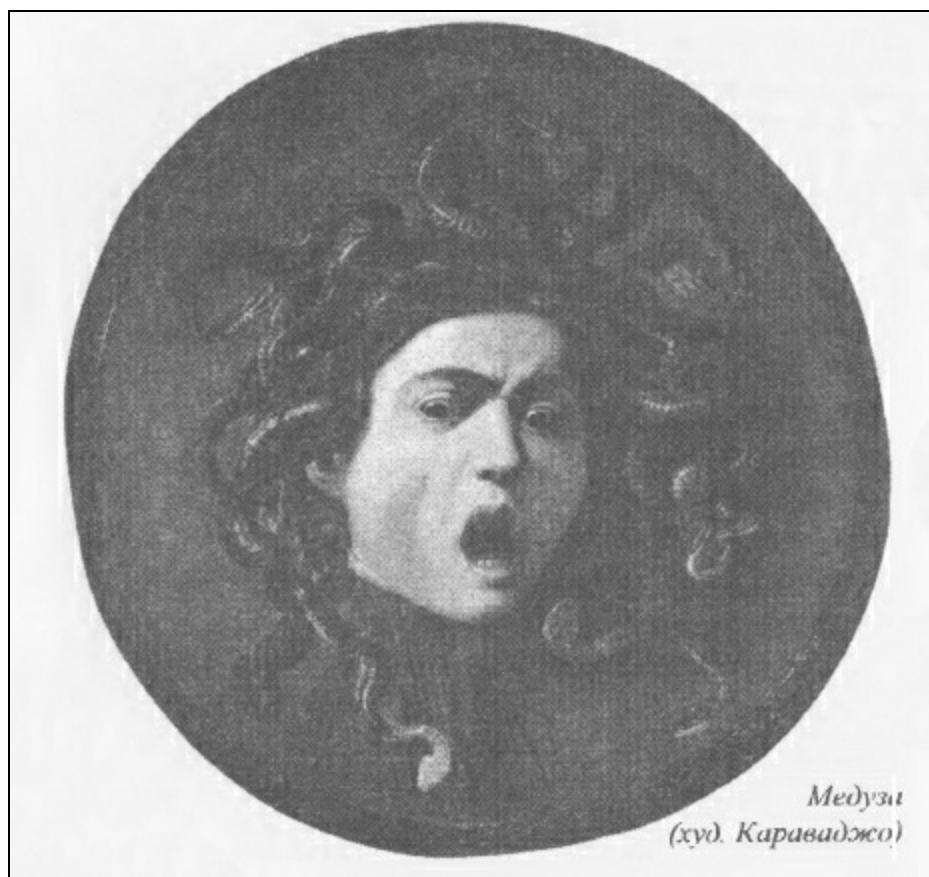
**Едно съдбоносно пророчество.
Един герой с божествен произход.
Една мисия срещу изконното зло.**

На Акризий, царят на Аргос, е предсказано, че ще загине от ръката на внука си. И той се заема по всевъзможни начини да се противопостави на раждането и оцеляването на детето на дъщеря си Даная.

Но Персей се ражда и поема по отредения му път — на един от най-великите герои на всички времена.

Съпреживейте в този роман приключенията му, изцяло базирани на автентичните източници за легендите и митовете на Древна Гърция. Става дума за събития отпреди 3500 години.

-
- [Чарлс Кингсли — Персей](#)
    -
    - [Пролог](#)
    - [Глава 1](#)
    - [Глава 2](#)
    - [Глава 3](#)
    - [Глава 4](#)
    - [Глава 5](#)
    - [Глава 6](#)
    - [Глава 7](#)
    - [Глава 8](#)
    - [Глава 9](#)
    - [Глава 10](#)
    - [Глава 11](#)
    - [Глава 12](#)
    - [Глава 13](#)
    - [Глава 14](#)
    - [Глава 15](#)
    - [Глава 16](#)
    - [Епилог](#)
    - [ОБРАБОТКА](#)
      - [The Last Survivors: sqnka, 2018](#)
    - [Информация за текста](#)
  - [notes](#)
    - [1](#)
-

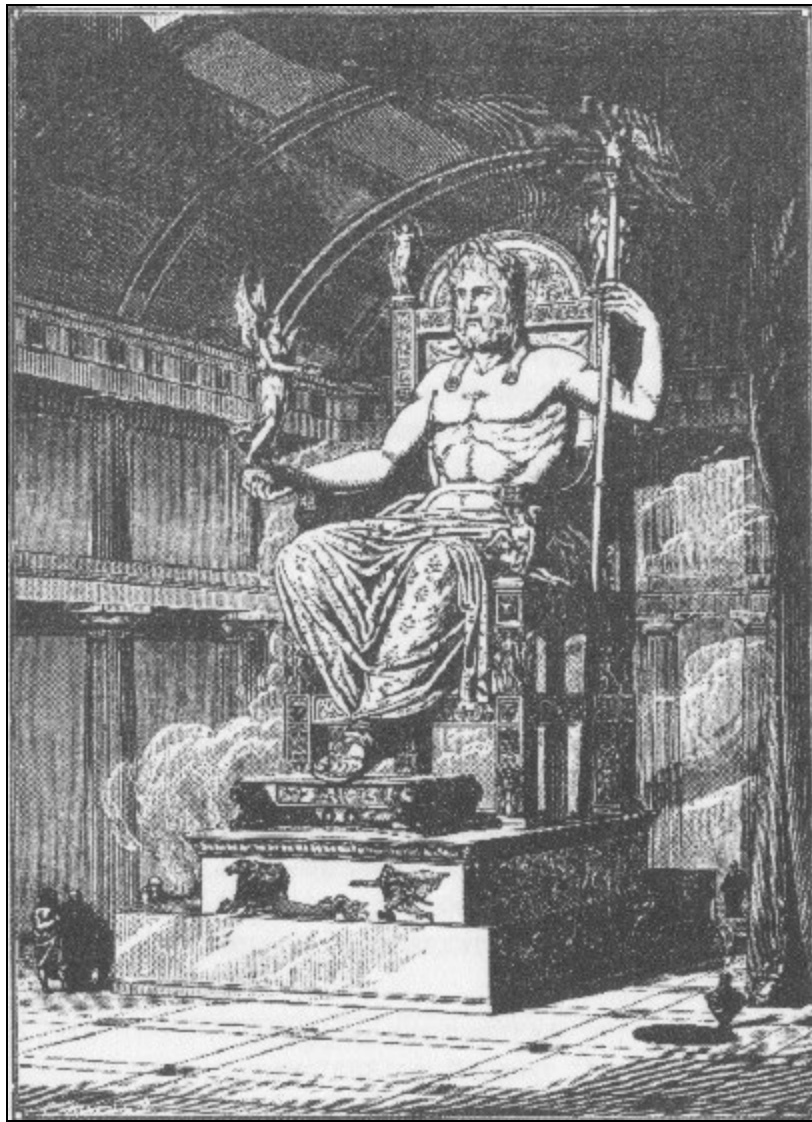

Преди да се сблъскат титаните в едно от най-големите филмови зрелища беше митът.

За разлика от холивудската интерпретация тази книга остава вярна на митологичната истина. Такава, каквато я представят античните извори за легендите и митовете на Древна Гърция — произведенията на Аполодор, Павзаний, Хезиод, Хигин, Есхил, Софокъл, Еврипид, Терекид, Лукан, Овидий и Диодор Сицилийски. Основните събития в сюжета изцяло следват написаното от Аполодор в неговата „Митологическа библиотека“.

Създадена в духа на романа от античността, тази книга представя историята на един от най-великите герои от зората на човешката цивилизация.

В исторически план става дума за събития от около 15–13 век пр. Хр., един-два века преди Троянската война.

ЗЕВС И ОЛИМПИЙСКИТЕ БОГОВЕ

В началото Хаоса се разпростирал навсякъде. В цялата безкрайност царял мрак и тъмнина. Всичко се зародило именно в него.

Хаоса дал живот на боговете и света. Родила се богинята Земя — Гея. Върху нея се разпрострял надлъж и нашир цял един свят, пълен с живот и светлина. А там, дълбоко под земята, се появил страшият Тартар — мрачна бездна, изпълнена с вечна тъмнина. От Хаоса се родил богът на любовта — Ерос. Зародили се Мрака — Ереб, и Нощта — Нукта, а от тях възникнали Светлината — Етер и Деня — Хемера. Могъщата богиня Гея родила Небето — Уран. Разстлало се то над нея. Оженили се и им се родили шестима синове и шест дъщери — титаните. Сред тях била Тетида, богинята на правосъдието.

Титанът Океан и богинята Тетида създали реките и морските богини — океанидите. Титанът Хиперион и богинята Теа родили Слънцето — Хелиос, Луната — Селена и Зората — Аврора. Деца на Астрей и Еос пък били звездите и ветровете — мразовитият северен вятър Борей, източният закачлив Евър, изпълненият с влага южен вятър Нот и западният гальовник Зефир.

Гея родила и трима великана — циклопи, които били с по едно око на челото, и трима огромни петдесетглави великани, наречени сторъки заради това, че всеки един имал по сто ръце. Те били толкова силни, че нищо не можело да ги уплаши и да им устои.

Уран не обичал децата си великаните и ги затворил под земята, далеч от всяка светлина. Мъчно ѝ било на Гея. Затова призовала другите си деца — титаните, и ги накарала да отнемат властта на баща си Уран. Да стори това се осмелил най-младият от тях — Кронос. С хитрост той свалил баща си от престола и взел властта над света. Това предизвикало гнева на богинята нощ, която родила за наказание на Кронос ужасяващите Танатос (Смъртта), Ерида (Раздорът) и Немезида (Отмъщението). С появата си те помрачили всичко във владенията на Кронос.

Кронос си имал наум, че може да го сполети същото като баща му. Затова наредил на жена си Рея (титанида, също дъщеря на Уран и Гея) да му носи децата, които му ражда, и той мигом ги погълщал. Мъката на Рея била безкрайна. Накрая решила да спаси последното си дете, след като Кронос вече бил погълнал пет от рожбите ѝ.

— Имаме още един син. Пощади поне него — помолила Рея.

Но Кронос отказал, грабнал и погълнал детето.

В плените обаче Рея била увила не сина им, а един камък. Самото дете скрила в една пещера, нарекла го Зевс и го поверила на две нимфи, които да се грижат за него.

Когато пораснал и станал силен, Зевс принудил баща си да повърне братята и сестрите му. Това били Хестия, Деметра, Хера, Хадес и Посейдон.

Младите богове се установили на високата планина Олимп и започнали борба да свалят Кронос от властта. На тяхна страна били някои титани, но повечето от титаните се биели за Кронос. Циклопите помогнали на Зевс, като му изковали гръмотевици и светкавици, които той хвърлял срещу враговете.

Борбата на олимпийските богове с титаните продължила десет години. Накрая Зевс

освободил от земните недра сторъките великани и с тяхна помощ победил Кронос и титаните. Оковал ги във вериги и ги хвърлил в мрачната бездна Тартар. А пред вратите застанали на стража сторъките великани хекатонхейри.

Властта над света вече била в ръцете на Зевс.

Но борбата все още не била приключила. Гея била много разгневена от начина, по който Зевс постъпил с нейните рожби — покорените титани. За да отмъсти, тя се оженила за Тартар и родила стоглавото чудовище Тифон. Огромният звяр се надигнал от земните недра и целият свят настръхнал от ужас. Но Зевс не се поколебал и се нахвърлил с мълнии върху невиджданото чудовище, като успял да унищожши и стоте му глави.

Когато Тифон се строполил, Зевс сграбчил тялото му и го захвърлил при баща му, мрачния Тартар. Но и оттам, дълбоко под земята, Тифон продължил да плаши боговете и хората, като предизвиквал бедствия — бури и изригвания на вулкани. От него и от полужената-полузмия Ехидна се родили двуглавото куче Орфо, кучето Цербер (което пазело входа на подземния свят), Лернейската хидра, стоглавият дракон Ладон, огнедишаният звяр Химера, Сфинкса и Немейския лъв.

Сразяването на Тифон означавало пълната и окончателна победа на олимпийските богове. Братята си поделили властта над света. Зевс станал господар на небето, Посейдон — на морето, а Хадес — на подземното царство, където отивали душите на умрелите. А земята останала общо владение.

Посейдон, господарят на морето, препускал по вълните на колесница, в която били впрегнати диви коне. В ръка държал тризъбец, с който управлявал морските стихии — с едно замахване можел да причини страшна буря. Сред морските божества около Посейдон бил мъдрият старец Нерей, пред който се разкривали всички тайни на бъдещето. Прекрасните му петдесет дъщери — nereиди, покровителствали моряците. Те се грижели за тях денем и нощем да пътуват безпрепятствено. Амфитрита, една от тях, се омъжила за Посейдон и го последвала в неговия дворец на дъното на морето. Там им се родил син — Тритон. Той получил като дар от баща си тръба от раковини, с надуването на която можел да предизвика буря.

Мрачният Хадес управлявал най-зловещото царство — това на мъртвите, което се намирало дълбоко под земята. Там никога не влизал слънчев лъч, навсякъде царял студ и мрак и всичко навявало печал. Безшумно се движели сенките на умрелите и оплаквали горчивата си участ. Свещената река Стикс, в която се кънели дори боговете, както и водите на Ахерон, през които лодкарят Харон прекарвал душите на мъртвите, прорязвали мрачните земи на подземното царство. Никой не можел да се върне оттам. Душите на умрелите били обречени вечно да се скитат из безкрайните полета в царството на Хадес, пазено от триглавото куче Цербер. Хадес седял на златен трон заедно с жена си Персефона. На разположение имал смразяваща кръвта свита. До него плътно стоял богът на смъртта, Танатос. С огромни криле и с меч в ръка той прелитал до леглото на умирация, отрязвал от косата му кичур и след това отвеждал душата в царството на вечните сенки. На мрачния брат на Зевс служели и безпощадните богини на отмъщението, Ериниите. Те безмилостно преследвали престъпниците с бичове и змии, карали съвестта им да няма нито миг покой. Никой не можел да се скрие от тях. Още много мрачни богове били в служба на бог Хадес и всички те будели ужас и страх сред хората.

Над всички богове и хора обаче властвал гръмовержецът Зевс, блюстител на справедливостта, реда и закона, наказващ лъжците и клетвопрестъпниците и защитаващ

слабите и невинните.

Съпруга на Зевс и царица на боговете била Хера.

Тя също била дете на Кронос и Рея, както и богините Деметра — покровителка на плодородието, и Хестия — любяща и нежна богиня на домашното огнище. Хера била покровителка на брака. Всички богове я уважавали. С нея се съветвал дори самият гръмовержец.

Деца на Зевс и Хера били богът на войната Арес, богинята на младостта Хеба и покровителката на родилките Илития. От връзката на Зевс с Деметра се родила Персефона, която се омъжила за Хадес и станала царица на подземното царство. Син на Семела и Зевс бил богът на виното и веселието Дионис. Богинята Лето родила на Зевс близнаците — Аполон, бог на изкуството и пророчеството, и Артемида, богиня на лова. Други деца на Зевс са богинята на мъдростта и войната Атина и вестителят на боговете и покровител на търговията Хермес. От морска пяна се родила богинята на любовта и красотата Афродита.

На високата планина Олимп, където бил дворецът на Зевс, боговете пирували, хранели се с амброзия, пиели нектар и управлявали света. Постоянна спътница на Зевс била богинята на победата Нике, а до престола му стояла богинята Темида, която бдяла да не се нарушава законът и редът.

Нерядко се случвало Зевс и жена му Хера да влизат в остри противоречия. И дори понякога споровете им ставали доста разгорещени. Тогавя богът на гръмотевиците заплашвал жена си с наказание. Това карало Хера да си спомни, че не бива да гневи Зевс, защото той веднъж вече я бил наказвал — завързана на златни вериги между небето и земята.

Понякога Хера се чувствала наранена и пренебрегната заради авантюрите на мъжа си и това я карало да бъде мнителна. Зевс пък от своя страна бил нащрек. Така например когато се влюбил в прекрасната девойка Йо, той я превърнал в крава, за да я скрие от жена си. Но Хера научила и поискала от Зевс да ѝ подари прекрасната бяла крава. Той немало как да откаже на жена си и ѝ я подарил, а богинята помолила стоокия Аргус, който никога не спял, да я пази. Дълго останала там Йо и горчиво страдала, била лишена дори от възможността да говори. Зевс тъгувал по нея и накрая изпратил сина си Хермес да я спаси. Със сладки приказки богът приспал Аргус, след което отсякъл главата му и освободил бедната девойка.

Зевс и Хера (худ. Джеймс Бари)

Но и това не бил краят на мъките ѝ. Когато Хера разбрала за случилото се, гневът ѝ нямал граници. Тя изпратила един стършел, който да преследва Йо и жестоко да я жили. Къде ли не тичала Йо и как ли не опитвала да се скрие. Но колкото и бързо да бягала, стършелът я настигал и започвал да я жили. Толкова много нещастия донесла на горкото момиче любовта на бога на боговете.

От връзката на гръмовержеца Зевс с простосмъртни жени се родили могъщи, силни и смели герои.

Един от най-прочутите бил Персей.

Буреносни облаци се бяха събрали над безметежното царуване на Акризий, могъщият цар на Аргос. Полисът се намираше в един от заливите на Пелопонеския полуостров и не без основание бе смятан за един от най-богатите. Акризий бе едновременно цар, военачалник на армията на Аргос, най-висок арбитър и върховен жрец. Но и неговото могъщество не се бе оказало безгранично — над него стоеше волята на боговете. И въпреки че по изричното желание на Зевс преди много години потомците на Данай, към които принадлежеше и самият Акризий, бяха очистени от замърсяването с многото кръв, пролята от Данаидите^[1], явно все още тегнеше над рода нещо от това проклятие.

Данай и брат му Египт бяха внуци на Епаф, синът на Зевс и Йо. Преди няколко поколения първият властваше над Либия, а вторият — над Египет. Данай имаше петдесет дъщери, а Египт — петдесет синове.

Мълвата за хубостта на девойките се носеше надалеч. Към нея не се оказаха безразлични и синовете на Египт, които пожелаха да се бракосъчетаят с дъщерите на Данай, но те, под влияние на баща си, грубо отблъснаха предложението.

Заради накърненото си честолюбие синовете на Египт поведоха многобройна армия срещу Либия. В крайна сметка Данай бе сразен и принуден да се спаси чрез бягство.

Подпомогнат от покровителката си — богиня Атина Палада, той построи огромен кораб, качи се на него с дъщерите си и прекосявайки бушуващото море, стигна до бреговете на остров Родос. Първата му работа беше да се отблагодари на покровителката си, чиято безгранична милост бе спасила неговия и на дъщерите му живот. Той изгради светилище на Атина и направи в нейна чест щедри жертвоприношения.

Но страхувайки се от отмъщението на племенниците си, заедно с дъщерите си Данай отплава от Родос към родината на родоначалничката си Йо — Арголида. Току-що стъпили на брега ѝ, те се натъкнаха на местния цар Пеласг. Той се поколеба, но не отказа на тяхната молба за защита от преследвачите им. Обаче по-късно на Пеласг се наложи с оръжие в ръка да защитава пришълците. Сразен от синовете на Египт в жестока битка, на него му се наложи да се превърне в изгнаник.

За да спаси живота на семейството си и да се сдобие с короната на Аргос, Данай пък се видя принуден да омъжи красивите си дъщери за победителите — синовете на Пеласг. Но успоредно с това си решение той задейства и пъклен план за отмъщение. Тайно въоръжи дъщерите си с ками и им поръча, когато след разточителния пир по повод бракосъчетанията съпрузите им заспят в брачното ложе, да ги пронижат.

Данаидите (худ. Дж. У. Уотърхаус)

През нощта Данаидите убиха мъжете си. Само една от тях — Хипермнестра, така силно се бе влюбила в отредения ѝ за съпруг Линкей, че любовта ѝ попречи да вдигне камата срещу него. Тя тихо, под прикритието на нощта, му помогна да избяга и да се спаси.

Когато разбра това, баща ѝ се разгневи жестоко и я хвърли в затвора. Свика буле — съвета на старейшините в Аргос, и пожела Хипермнестра да бъде наказана със смърт. Тя щеше да бъде осъдена, ако не се бе явила родената от морска пяна богиня на любовта. Афродита беше покъртена от огромната любов, изпълваща сърцето на младата жена, и я защити. Нищо че бе престъпила бащината заръка.

Така с благословията на Афродита Хипермнестра и Линкей заживяха мирно и щастливо. Другите Данаиди бяха омъжени за победителите в игрите, организирани от баща им с цел да измоли прошка от боговете. След смъртта им обаче те бяха наказани в мрачното царство на Хадес, където трябваше да пълнят с вода огромна делва без дъно.

Внук на Линкей и Хипермнестра, Акризий бе станал цар на Аргос. Бе се опитвал да управлява мъдро, с повече разум и с по-малко емоции. Но сега това, което бе чул от Пития, жрицата пророчица в светилището на бог Аполон в Делфи, бе разтърсило убеждението му, че е управлявал с необходимите мъдрост и безпристрастност. Щом те не значеха нищо пред боговете, които някога, преди много време, бяха простили на Данаидите за пролятата кръв. „Богове, какво съм сторил, че сте решили да ме накажете така жестоко?“ — питаше в мислите си василевсът.

Акризий и съпругата му Евридика (дъщеря на Лакедемон, наречена на името на прекрасната горска нимфа и съпруга на Орфей) нямаха наследник от мъжки пол. Имаха само една дъщеря — красива като майска роза и с добър характер. Казваше се Даная. Тя стопляше бащината душа на Акризий, но не я изпълваше. Царят имаше нужда от наследник.

Затова той се бе отправил към храма на Аполон, намиращ се в подножието на планината Парнас. Бе пожелал да попита жрицата на бога — великата предсказателка Пития, дали някога ще му се роди син.

Пития бе седнала на триножника на бога, дъвчейки дафинови листа. После, изпадайки в транс, пратен ѝ от златокъдрия Аполон, бе изрекла странно, но стъписващо прорицание. Както след това го разтълкуваха жреците тълмачи, Акризий щеше да бъде застигнат от нещо ужасяващо.

— Наследник ти няма да имаш. Но дъщеря ти Даная ще роди син, който ще извърши чутовни подвизи. Славата му ще устои на времето и ще пребъде във вековете. Над него ще бди самият гръмовержец Зевс, давайки му своята закрила. Внукът ти ще лети в небесата, ще има смелостта да се изправи срещу страшни чудовища, които ще загинат от ръката му. Но и ти ще загинеш от нея!

Пития
(худ. Джон Колиър)

Сякаш някаква ледена ръка проникна в гърдите на Акризий и стисна сърцето му. Дъхът му секна, когато чу това пророчество. Нишката на живота му щеше да бъде прекъсната не от някой враг, а от собствения му внук! Какво може да стори? Да се примири със съдбата си? Или да се бори срещу нея? Дали да повярва или не на непогрешимата Пития?

Царят, който досега бе управлявал, вслушвайки се в разума си, бе обладан от чувства — едно от друго по-противоречиви. Сякаш небето се бе сгромолясало над него. Сякаш всичко, което бе градил цял живот, сега рухваше като пясъчен замък на брега на прииждащо море...

Чувствата се бяха превърнали в ужасяващи мисли, които изпълваха главата му.

Връщайки се със свитата си в Аргос, Акризий се опитваше да се овладее, да открие семето на разума в тази плява от подтискащи емоции, която го караше да се чувства като сламка, понесена от необятен океан.

Той, човекът на разума, трябваше да се вземе в ръце, трябваше да направи нещо, трябваше да измисли как да се справи с тази ситуация. И може би щеше да намери в себе си силата да се опълчи срещу съдбата си.

— Татко, ти се върна! Пития произнесе ли прорицание за теб?

Едно красиво момиче с вълниста коса, в което още не се бе пробудила жената, се втурна да посрещне баща си. Но хладината, която видя пред себе си, стопи възторга ѝ. Баща ѝ бе строг, нетърпящ противопоставяне, но не и хладен непознат. Пред нея сега сякаш бе чужд човек, приел облика на родителя ѝ.

— Даная, остави ме намира. — Акризий беше не толкова изморен от пътуването, колкото от товара, който носеше в душата си.

Царят се оттегли в покоите си, оставяйки дъщеря си изпълнена с недоумение.

Още на другия ден Акризий прати да доведат строители. Бе взел трудно решение. Но според него това бе единственият разумен изход от ситуацията, пред която го бяха изправили сестрите мойри, богините на съдбата. Не бе ясно колко дълга нишка на живота му бе изпрела Клото, но със сигурност сестра ѝ Лахезис бе превела нишката през най-ужасяващи превратности, за да я отреже най-накрая Атропос посредством ръката на собствения му внук.

Когато строителите дойдоха и се изправиха пред царя на Аргос, той им рече:

— Искам да ми построите под земята в моите владения покои от мед, бронз и камък. В тях да има всякакви удобства, достойни за човек с царска кръв. Но достъпът до него отвън да бъде отрязан така, че никой да не може да влезе в него, след като обитателите му се установят вътре. И искам да си държите езиците зад зъбите какво и защо строите!

Строителите се захванаха. Дълго те работиха денонощно, за да бъде възможно по-бързо построено подземното помещение, както искаше царят. Докато едните строители почиваха, други заемаха местата им и работата не преставаше. Изградиха покоите от бронз, мед и камък, за да бъдат здрави, устойчиви на всякакви катаклизми и най-вече непристъпни.

*Даная и медният замък
(худ. Е. Бърн-Джоунс)*

Минавайки край строителната площадка, гражданите на Аргос се чудеха и шумно обсъждаха разни догадки за това какво е решил да прави с подобно помещение царят. Някои говореха, че това би могло да бъде скривалище за него и семейството му, ако някой жесток и подъл враг, да не дават боговете, превземе, плячкоса и опустоши Аргос. Други предполагаха, че подземните покои са за знатен затворник. Но такъв в момента нямаше. Умуваха и дискутираха, но се случи това, което най-малко предполагаха.

Изпълнените с покруса, неразбиране и отчаяние вопли на Даная можеха да събудят само мъка и съчувствие у тях, които ги чува. Причината за тях се разнесе бързо из каменните калдъръми на аргоския акропол. Красивата дъщеря на царя, за чиято напъпила хубост вече се говореше из необятните гръцки земи, насила щеше да бъде затворена в новопостроените подземни покои.

— Какво безсърдечие!

— Това невинно момиче никому не е сторило зло, камо ли на собствения си баща!

— Само един тиран насилник може да постъпи така!

Такива думи можеха да се дочуят, макар и проронени тихо, сред насъбралото се множество, гледащо как девойката щеше да бъде зазидана под земята.

За да не липсва нищо на Даная, предишните дни баща ѝ бе заповядал в подземните помещения да бъдат складирани хранителни продукти. Заедно с дъщеря му в подземните покои щеше да бъде затворена и нейната дойка, която я бе отгледала от малка.

Акризий като ледена статуя наблюдаваше как слугите внасяха вещите на дъщеря му. Макар и изолирана от света, на нея нищо нямаше да ѝ липсва. Поне това, което се отнасяше до бита и съществуването на един човек.

Царят много не се вълнуваше от това, което мислеха и говореха гражданите на Аргос. Той беше скиптърносец и притежаваше почти абсолютна, неограничена власт. Ако се отнасяше до важен вътрешен проблем на полиса или до отношенията с други градове държави, той можеше и да се посъветва със старейшините, главите на най-видните фамилии. За решаване на важни държавни дела можеше да свика дори и еклесия, народно събрание, в което да участват всички пълнолетни мъже. Но сега, когато се отнасяше до негов личен проблем, той го беше решил сам, според собствената си воля и мисъл. Обаче съвсем не му бе леко да гледа изпълнението на решението, което беше взел още преди повече от година.

— Татко, не ме заиждай под земята! Моля те!!!

Воините силом отвеждаха дъщеря му в подземните покои. Тя плачеше и се опитваше да се изкопчи от здравите им ръце, но те я бяха хванали силно, причинявайки синини на нежната ѝ плът.

Акризий бе застинал в позата си на ледена статуя — като ням свидетел на случващото се. Сякаш то не беше изпълнение на собствената му воля.

Със сълзи бяха изпълнени очите на жена му Евридика. Продължителните ѝ молби и увещания не бяха нито помогнали, нито поне посели семето на колебанието в решението, което мъжът ѝ беше взел. Не ѝ оставаше нищо, освен безпомощно да рони сълзи в безизходицата си. Единствената ѝ рожба отиваше жива под земята и тя, майката, която ѝ беше дала живот и с толкова обич бе гледала как израства като най-прекрасната роза на света, сега не можеше да стори нищо. Оставаше ѝ само да потъне в безпаметството на примирението. Но мъката преизпълваше сърцето ѝ и се изливаше във вид на сълзи през

очите й.

Заклучили дверите, след като бяха оставили Даная и дойката й, воините се върнаха през подземния проход и излязоха на нивото на земята. По пътя, по който бяха дошли, се спуснаха строителите, които зазидаха изхода. Никой вече не можеше да влезе в подземния дворец. Даная и дойката й бяха изолирани от всички, от целия свят, който продължаваше да съществува, да се весели и смее, да решава проблемите си и да си създава нови, да обича и да мрази.

В подземните покои дните течаха бавно. Толкова бавно, че дойде момент, в който Даная изгуби всякаква представа за времето. Нито знаеше дали е ден или нощ, нито пък колко време беше минало, откакто баща ѝ я бе затворил под земята. Постепенно спомените ѝ се превърнаха в някаква друга реалност. Сякаш предишният ѝ живот не бе неин, а на някое друго момиче, за което ѝ бяха разказвали. От безгрижно дете, даващо и получаващо любов, Даная се бе превърнала в затворник, прекъснал всякакви връзки със света.

Нощем, когато беше по-тихо, слухът ѝ сякаш долавяше шума от клоните на дърветата от маслиновата горичка, която беше наблизко. Но не беше съвсем сигурна дали това наистина беше така, или пък беше някакъв мираж.

Дойката ѝ, примирила се със съществуването, което ѝ беше отредено, се грижеше за Даная. Приготвяше ѝ вкусни ястия, макар че от това животът на момичето не ставаше по-приемлив. Правеше опити да повдигне духа ѝ, но трудно ѝ се удаваше.

Неусетно времето все пак минаваше.

Измъчван от угризения, които трудно би признал и пред самия себе си, Акризий минаваше често край отдушниците, пропускащи въздух към подземията, в които беше затворил дъщеря си. Сякаш усещаше дъха ѝ през тях. Вдишваше същия въздух, а с него сякаш и всичките страх, страдание, подтиснатост и обида, които изпитваше дъщеря му. По негова воля и вина. В очите на съгражданите си беше жесток баща. Никой, дори собствената му съпруга, вероятно не подозираше, че царят тайно страдаше заради това, което бе сторил. Външно беше хладнокръвен и непогрешим. Какво бе вътре, в душата му, обвита от колебания и болка като отровен бръшлян, само той си знаеше. А годините, които минаваха, не притъпяваха тези чувства...

Една вечер, докато се разхождаше над подземните покои, където живееше дъщеря му, Акризий чу детски смях, който се разнасяше като меден звън изпод земята. Първоначално царят не се довери на ушите си. Но жизнерадостният детски смях не беше слухова измама. Той се изливаше през отдушниците и свободен като птица политаше навън.

Акризий се сепна. Сърцето му заби силно в гърдите. Пророчеството на Делфийския оракул сякаш се беше сбъднало по някакъв неведом, известен само на боговете начин. Противно на всякаква човешка логика.

Беше късна вечер, но царят нареди да донесат факли и да доведат слуги, които да разбият входа към подземните покои на дъщеря му.

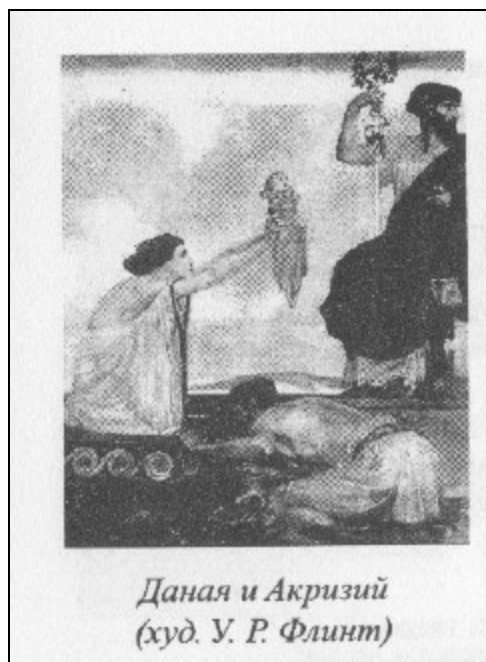
С чукове и длета слугите пробиха проход през каменния зид, запушващ входа. Едва се бе отворила пролука към входа и Акризия се втурна с примряла душа през коридора.

Едно малко, три-четири годишно момченце си играеше в покоите на дъщеря му. Седнало на пода, то риташе нещо въображаемо с пухкавите си крачета и ръкомахаше усилено. От време на време звънлив смях се разливаше от устата му.

— Какво е това?! Как се е случило? — гласът на царя бе сипкав, но всяка дума прозвуча

като удар с камшик.

Момченцето отново се разсмя и смехът му се пръсна като перли от скъсана огърлица по пода.

Даная бе стъписана. Беше изненадана от шумното разбиване на зазидания вход. Появата на баща ѝ я изненада още повече. Но бе изпълнена от някаква вътрешна сила. Това вече не бе онова плахо и крехко момиче, което бе затворено със сълзи на очи в подземните покои. Розата бе разцъфнала, макар и под земята.

Девојката се бе превърнала в красива млада жена. Но тя бе не само красива, а и притежаваща струяща увереност и странна, необяснима мощ.

— Това е Персей, твоят внук, татко!

Чул смеха на детето, Акризий донякъде бе подготвен за подобна вест, ала при тези думи краката му като че ли се подкосиха. Той приседна на леглото на Даная, събра сили и попита, вече притихнал и с приглушен глас:

— Но как е възможно?! Няма друг вход, а този беше зазидан и непокътнат. Никой мъж не би могъл да е влязъл тук и да се е слял с теб!

— Персей е син на бог!

— На бог? На кой бог?

— На гръмовержеца Зевс, татко.

Страхът плъзна като пепелянка дълбоко към сърцето на царя. Пророчеството се бе сбъднало. Той се бе опитал да се противопостави на съдбата си, предназначена му от боговете. Но се бе оказал безсилен.

И все пак как това дете щеше да го убие? Дали то действително беше син на бог Зевс? Кълнът на съмнението все още не бе изтръгнат.

Рано сутринта, след безсънната нощ, която бе прекарал, Акризий прати да му доведат дойката на Даная.

— Кажете ми как стана всичко това? Видя ли нещо необичайно?

*Даная и златният дъжд
(худ. Тициан)*

— Да, господарю! — развълнувано рече дойката. — Беше месец, след като ни бяхте зазидали. През отдушника се изсипа вътре в стаята на господарката златен дъжд. Изведнъж стана светло. Сякаш отново видяхме слънцето. Толкова силно беше сиянието на този златен дъжд. Признавам, аз подложих полата си, за да падне в нея от изсипващото се отгоре злато. Но дъждът се изсипа върху Даная. Тя бе като омагьосана. Застена в някаква омая. А мен някаква сила ме изблъска навън от стаята. Краката ми сякаш не се подчиняваха на мен, а на някой друг. Сами ме отведоха в кухнята. После явно съм заспала или изгубила съзнание. Когато дойдох на себе си, веднага отидох при Даная. Тя бе в ложето си и спеше. Щом се събуди, ми рече, че при нея е бил самият бог Зевс и тя му се е отдала. Той й казал, че красотата ѝ била неземна. Привлечен от нея, се спуснал под формата на златен дъжд в подземните ѝ покои. Така се роди Персей. И наистина, в него има нещо много повече от обикновено дете. Расте изненадващо бързо. Изключително умен е. Като порасне, със сигурност от него ще стане силен и интелигентен младеж. Над него винаги ще е божествената закрила на баща му. Така рекъл Зевс на господарката.

— Добре, тъй да е... — каза Акризий, неясно дали на дойката или на себе си.

Същия ден царят нареди дойката да бъде убита.

Сиво-сини мътни облаци се бяха надвесили над морския бряг. Същият мътен оттенък имаха и вълните. Сходният цвят сливаше в едно целия пейзаж, придавайки му нещо зловещо. Сякаш това беше царството на Хадес или поне неговото предверие. Гребените на вълните бяха от пяна, като че ли излязла от устата на разбеснелия се Посейдон.

Слугите на Акризий нагазиха в пясъка. Следите от стъпките им бяха дълбоки, защото носеха тежък товар. На носилка, вдигната високо на раменете им, беше голям сандък.

По знак, даден им от царя, те спряха близо до мястото, където разпенените бурни вълни гръмовно заливаха брега и след това се отдръпваха отново към морето. Слугите свалиха тежкия сандък на пясъка.

— О, богове! Не искам аз да бъда съдник на дъщеря си и детето ѝ. Нека вие отсъдите дали те трябва да живеят или не. Велики Зевсе! Ти, който властваш над боговете, хората, животните и птиците! Смили се над тях, ако са достойни за милостта ти! Но ако не я заслужават, дай ги на Посейдон и Хадес и нека бъдат жертва в тяхна чест.

Акризий бе с ледената маска на лицето си, скрил зад нея всякакви чувства и мисли.

— Хвърлете сандъка в морето! — нареди той на слугите си.

Те изпълниха заповедта на господаря си. Стовариха сандъка върху вълните край брега, които, отдръпвайки се, го понесоха навътре. Той заплува над тях.

Акризий го изпрати с поглед. Очите му бяха втренчени в него, докато той не потъна в мътния трудно различим хоризонт, някъде там, където бурното море се сливаше с надвисналите синьо-сини облаци.

Царят бе стигнал до хитро решение. Наистина, обикновен смъртен едва ли би могъл да проникне в подземните покои на Даная. Но дали самият Зевс е баща на Персей? Затова Акризий реши да си измие ръцете и да предостави живота на Даная и Персей на волята на Гръмовежеца. Трудно можеше някой, затворен в сандък, да оцелее в бурното море. Ако загинеха, царят щеше да се е спасил от предсказаното му от Делфийския оракул. И същевременно нямаше да е пролял сам кръвта на дъщеря си и внука си.

Мойрите обаче бяха изпрели друга нишка на живота за Даная и Персей. Не тази, на която се надяваше Акризий.

Докато разпенените вълни носеха все по-навътре в морето сандъка, в който бяха затворени младата жена и малкия ѝ син, високо на Олимп, в двореца на Зевс, се бяха събрали боговете.

— Това, което Акризий направи, е жестоко дело, без никаква милост и без капчица родителска привързаност! Той трябва да бъде наказан! — думите на Зевс бяха заредени с ярост, сякаш той беше готов всеки момент да избухне и да обсипе Аргос и царя му с мълнии.

— Но Акризий обрече дъщеря си и внука си на нас с Хадес — рече Посейдон, богът на моретата и океаните. — Не всеки родител е готов на такава жертва!

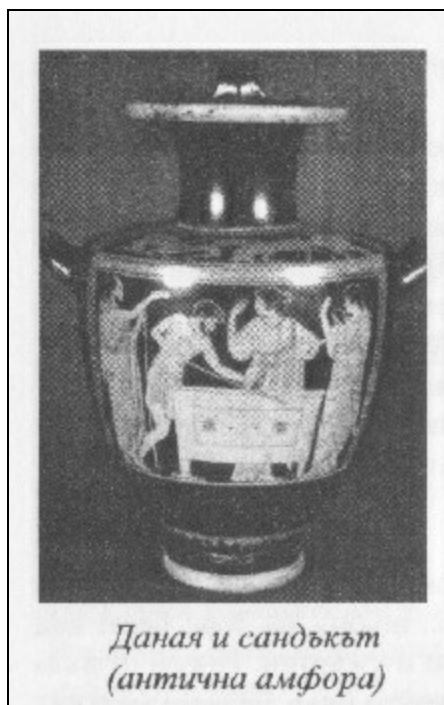
— Достатъчно жертви получаваш от смъртните, братко! Тази не ти е нужна. Тя не е знак

за уважение и респект към теб и брат ни Хадес, а просто беше ловък ход от страна на Акризий. Хората са станали много нагли. Не ни зачитат и се мислят за по-умни от нас. Заслужават наказание!

— Акризий ще бъде наказан — отговори Темида, богинята на правосъдието. — Но не сега. Нишката на съдбата му е изпредена и ще бъде прекъсната от самия му внук.

— И той знае това — намеси се Аполон, който бе не само покровител на изкуството. Тъкмо в неговия храм в Делфи царят на Аргос бе научил съдбата си и това бе довело до поредицата от действия да ѝ се противопостави.

*Даная и сандъкът
(антична амфора)*

— Защо е този спор? Не мисля, че заслужава толкова внимание една девойка, която е родила, без да е встъпила в брак — рече жената на Зевс Хера, покровителката на семейството и брака.

— Заслужава. Много повече, отколкото можеш да предположиш — сякаш на себе си каза Афродита.

Зевс я изгледа изпод вежди.

— Даная и детето ѝ трябва да оцелеят! Синът ѝ има мисия, която трябва да изпълни.

Колкото и да му се искаше на Посейдон да приеме жертвата на царя на Аргос, волята на Зевс беше над всякакви желания на богове и смъртни. Носен от вълните, дървеният сандък, в който бяха Даная и малкият ѝ син, накрая достигна до бреговете на йонийския остров Сериф.

Тази сутрин край брега на остров Сериф беше разпънал мрежите си Диктис. Той беше широкоплещест и набит мъж, занимаващ се с риболов. Яките му мишци сега бяха изопнати от усилието да издърпа на брега мрежата, която беше толкова тежка, че явно се бе хванал добър улов.

Напоследък уловът беше намалял, а с това и надеждите на Диктис да се сдобие с роби, които да му помагат в риболова. Сега обаче по всичко личеше, че желанието му щеше да се сбъдне. В мрежите се беше хванало голямо количество риба. Диктис щеше да го продаде и с парите можеше да си позволи да си купи поне трима здрави роби.

Рибарят напрегна мускулите си до краен предел и най-сетне успя да извади мрежата на сивия скалист бряг. Беше изненадан и разочарован. Рибата в мрежата беше малко. Големият товар в нея беше един огромен сандък. Около него се бяха оплели водорасли. Явно дълго време бе престоял в морето. А може би вътре в него имаше някакъв скъпоценен товар?

Диктис пристъпи към сандъка. Неочаквано отвътре се разнесе глас на жена:

— Моля ви, помогнете ни!

Стреснат, рибарят се дръпна крачка назад.

След това наум сам си се присмя: „Диктисе, какво се дърпаш назад като боязливо девойче! Пред какви ли не изпитания си се изправял, колко пъти си се сблъсквал с гнева на Посейдон в бушуващото море?! А сега се плашиш от един сандък?!”

Диктис смело се приближи до сандъка. Взе един камък и с него счупи пантите от едната страна. Надникна вътре. В сандъка видя една тъмна фигура. Подаде й ръка, за да й помогне да излезе навън.

Излизайки под слънчевата светлина, свитата фигура се изправи и се превърна в прекрасна млада жена. Тя се наведе към сандъка и помогна на малко момченце да излезе от там.

— Благодаря ти! Благодаря ти, че ни спаси! — рече тя на Диктис.

— Нищо не съм сторил. Просто този сандък се оплете в една от мрежите ми и аз го извлякох на брега — обясни рибарят.

— Казвам се Даная. А това е синът ми Персей. Собственият ми баща ме обрече на това смъртоносно прекеждие.

И Даная накратко му разказа какво се бе случило с нея и детето ѝ.

— Не знам какво би накарало един баща да прояви такава жестокост. Но виждам, че си добра и мила жена. Очите и сърцето ми не ме лъжат. Нека моят дом стане и ваш дом.

И Диктис ги отведе къщи.

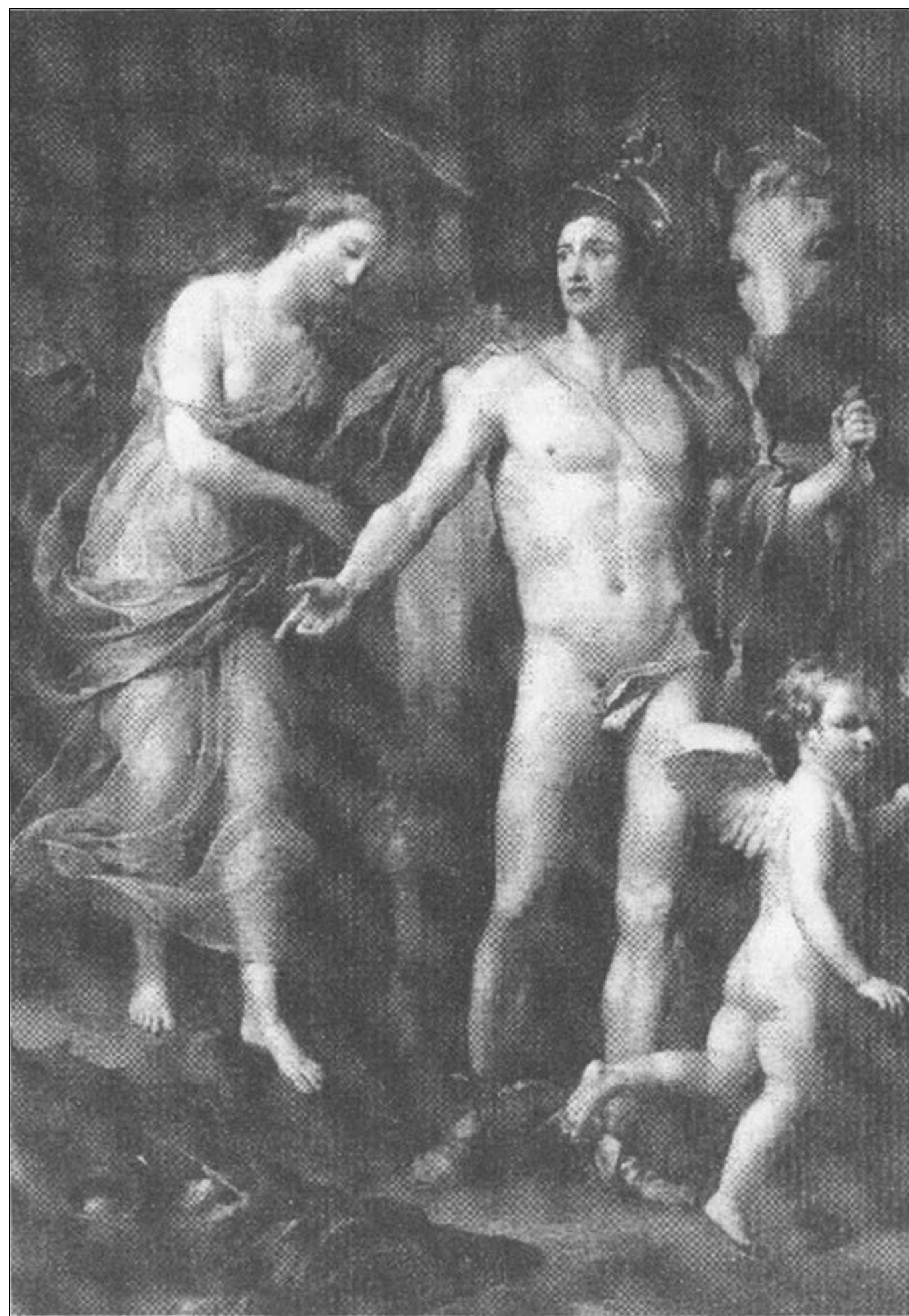
Това, което обеща на Даная и Персей, Диктис го изпълни. Скромната му къща се превърна и в техен дом. След преживяното през последните години Даная най-сетне се сдоба със спокойствие, сигурност и, не на последно място, свобода. Затворената в клетка птица, сега беше свободна. С удоволствие пое домакинството в къщата на човека, който ги бе приютил като родни, близки хора.

Диктис се оказа благороден, честен и грижлив мъж. Не само към Даная, но и към сина й. Той направи всичко възможно Персей да има едно безоблачно детство и момчето го обикна като свой родител.

Диктис бързо разбра, че от детето няма да стане рибар, и затова той насочи усилията си в друга посока — да го превърне във воин. Още повече, че Персей показваше такъв талант. В състезанията, които децата си устройваха, той винаги беше пръв. Хвърляше диск много по-далеч и от най-силното и голямо момче. Стрелата му винаги попадеше в целта. В двубоите с дървен меч никой не можеше да го победи. Персей демонстрираше умения, каквито опитни и калени в бран възрастни воители не притежаваха. Диктис поощряваше момчето в учението и тренировките по бранно изкуство.

Персей порасна и се превърна в красив, силен и строен младеж. Той се набиваше в очи сред връстниците си. Гордата му и красива осанка привличаше погледите. Но когато човек го видеше отблизо, откриваше, че в очите му имаше повече топлина, отколкото високомерие. Той знаеше, че е син на бог, и това му даваше увереност в себе си и в собствените си сили.

Но вместо да се радва на безоблачен живот, синът на Зевс трябваше да поеме по един път, изпълнен с много превратности и смъртоносни прежеждия.

Персей
(худ. А. Р. Менгс)

Цар на остров Сериф беше Полидект, полубрат на Диктис. След смъртта на бащата на Диктис, майка му се бе омъжила отново и от този брак се беше родил Полидект. Двамата братя сякаш не бяха раждани от една майка. Не само че не си приличаха външно, но и характерите им бяха напълно противоположни. Колкото Диктис бе благороден, скромен и изпълнен с безгранична доброта, толкова Полидект бе отвратителен, зъл, подъл и жесток.

Братята не поддържаха никаква връзка помежду си. За царя Диктис не беше повече от обикновен поданик. Рибарят също не гореше от желание да бъде сред близките до царя свободни граждани на Сериф. Дори да имаше някакви проблеми, които Полидект би могъл да разреши само с едно мръдване на пръста си, той никога не би се обърнал за помощ към него.

Ето защо сравнително късно до царя достигна вестта, че Диктис е взел под крилото си Даная и сина ѝ.

Итимедонт, съсед на Диктис, беше този, който разказа на Полидект:

— Тя е изумително красива. Такава хубава жена никога не е живяла в Сериф. Даная е достойна за царица. Тя трябва да краси единствено царския дворец, а не някаква бедна рибарска хижа.

Бавно, но стремително мълвата за красотата на Даная като вълна бе заляла острова. Жителите на Сериф си намираха работа да минат край къщата на Диктис, само за да видят прочутата хубавица.

На това желание не устоя и Полидект.

Силното слънце така бе нажежило скалистия бряг на острова, където се намираше къщата на Диктис, че направо можеше да печеш риба върху нагорещените камъни. Независимо от адската жега цар Полидект бе решил на връщане от медните си рудници да мине по заобиколния път към двореца. Той се извиваше тъкмо край дома на брат му. По него се изви свитата от воини и носилката със сенник на царя, носена от четирима здрави роби.

Под стряхата на къщата Даная се занимаваше с нанизите със сушена риба. Когато чу шума от придвижването на процесията, тя вдигна поглед. Разбра, че в носилката бе знатен мъж.

— Не подхожда на една такава хубава жена със знатна осанка като теб да се занимава с работа, подходяща единствено за роби — вместо поздрав рече царят.

— В това, човек да се труди, няма нищо недостойно — не се съгласи Даная.

— Но тези нежни ръце не бива да миришат на риба, а само на скъпи помади. Ти си жена, достойна за лукс и глезотии. Стани моя жена и ще властваш над целия Сериф.

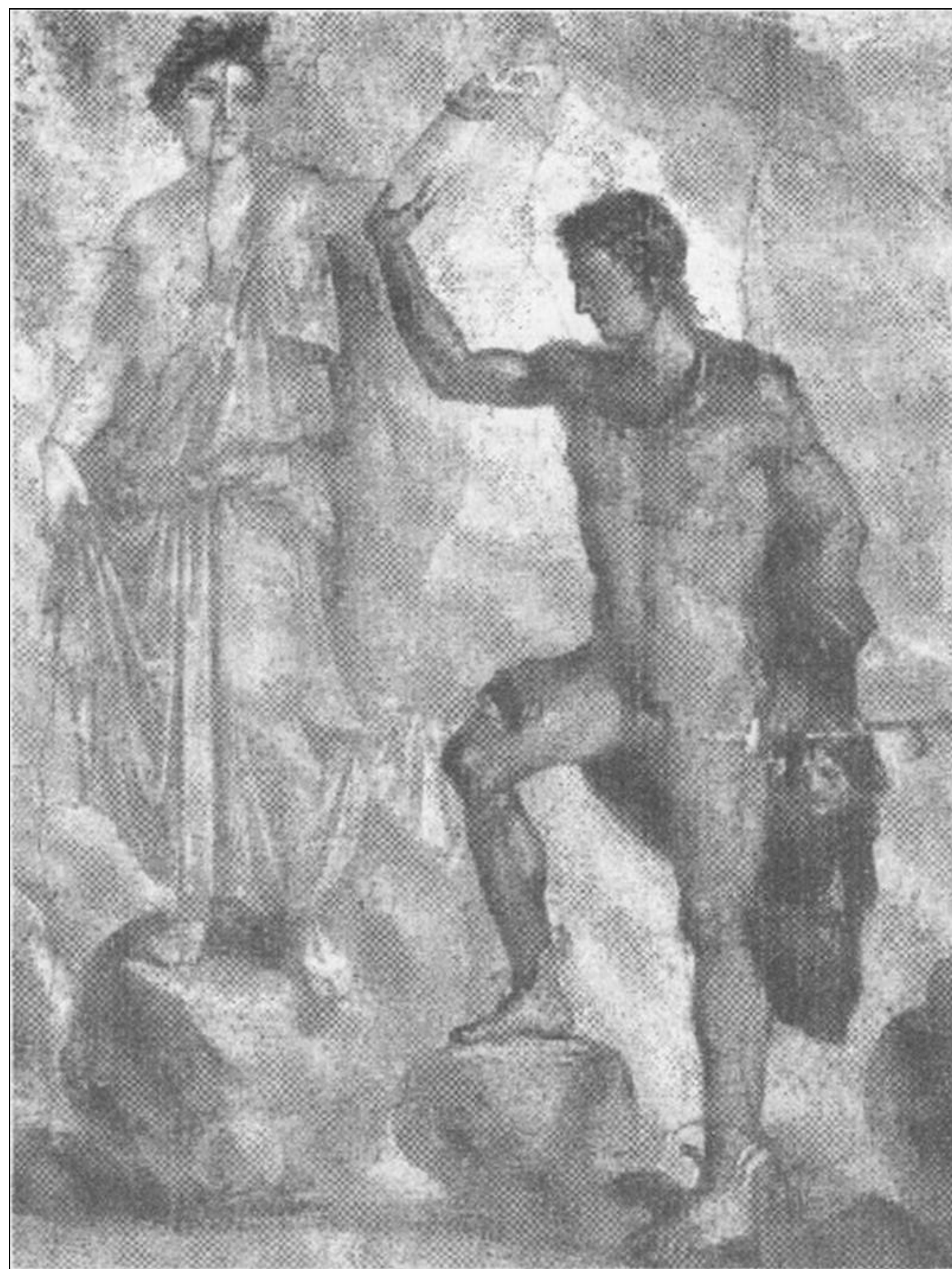
Научила кой е мъжът пред нея, Даная не трепна. Във вените ѝ течеше царска кръв, а начинът ѝ на живот в момента бе по неин собствен избор. Тя бе свободна жена със своя собствена воля. Но характерът ѝ бе такъв, че не можеше да бъде груба. Затова отговорът ѝ бе изпълнен с такт и своеобразно смирение:

— Благодарна съм ти, царю, за честта, която си готов да ми окажеш. Оценявам го високо. Но не мога да приема. Не мисля, че синът ми би подкрепил подобно начинание.

— Бъди сигурна, че разполагам със средства да те накарам да размислиш — каза Полидект и се сбогува.

Даная изпрати с поглед царя и свитата му. Сърцето ѝ се бе свило в гърдите като малка яребица.

*Персей
(римска фреска в Къщата на Диоскурите)*

Цар Полидект си взе парче от еленското сърце, пъхна го в устата си, след което я напълни с вино, подправено с мед и карамфил. Сдъвка, преглътна и затвори очи.

Блаженство.

Меките светлооранжеви лъчи на пролетното слънце позлатяваха изящните блюда и тежките бокали, с които бе отрупана огромната мраморна маса. Стотиците сладки миризми, на месо и билки, вино и плодове, ядки и цветя, се смесваха със смрадта, надигаща се от стотиците пируващи — смрад на кисела пот, люта кир и зловонни оригвания. Над всичко това като противна завеса висеше миризмата на повръщано.

Цар Полидект избърса мазните си устни с ръка и се оригна.

— Комос, перцето ми.

Комос хукна да донесе царското перце, с чиято помощ Полидект да повърне погълнатото по време на пира и да освободи място за ново количество пиене и храна.

Полидект се обърна към своя другар в пировете Аргентос.

— Аргентос.

Аргентос отвори уста да му отвърне, но вместо това се оригна, а стомахът му изкъркори толкова пронизително, че всички в притихналата зала го чуха.

— Да, царю — успя да каже той накрая, след което се наведе и повърна в скута си.

— Искам да взема красивата Даная за своя съпруга, но синът ѝ Персей се оказва пречка майка му да сподели ложето ми. Какво да направя?

Аргентос избърса устата си и грабна един тежък златен бокал, пълен с горчиво вино.

— Покани Персей на пира, царю. Ще го отровим — каза Аргентос и отпи.

Царят поклати глава.

— Казват, че е Зевсов син, Аргентос. Ако Зевс научи, че сме го отровили, ще ни унищожи като мушици едnodневки.

Аргентос сви рамене, оригна се пак и затвори очи. Вокалът се търкулна от ръката му и издрънча на пода, а той захърка.

Цар Полидект се обърна към своя началник на стражата, Топос, който седеше от лявата му страна.

— Топос?

Топос с мъка повдигна натежалите си от вино клепачи, примлясна веднъж-дваж и облиза устните си. Те бяха покрити с твърда, мазна кора от засъхнала лой, а на масата пред него имаше купчина от кокали, висока колкото малко момченце.

— Да, царю? — отвърна той и се понадигна в стола си.

— Искам да взема красивата Даная за своя съпруга, но синът ѝ Персей се оказва пречка за това. Какво да направя?

Топос грабна бокала си с вино и удари няколко щедри глътки. Това избистри погледа му, отпуши носа му и притъпи бумтенето на ковашките чукове в главата му.

— Покани Персей на пиршеството, царю. Ще го причакаме пред вратите и ще го понижем.

Цар Полидект поклати глава. Съветникът му Александър, който седеше от дясната му страна и гледаше отегчено жонгльорите, прочисти гърлото си и рече:

— Царю, знам какво трябва да направиш.

Полидект го погледна.

— Покани Персей на пиршеството и му възложи някаква задача, която ще го погуби — рече Александър.

Царят се усмихна.

— Каква задача? — попита той.

Александър сви рамене. Махна с ръка към един от робите и той започна да му вее с великолепно ветрило от пера на чучулига.

— Каква задача? — повтори царят.

— Накарай го да убие горгоната Медуза и да ти донесе главата ѝ — отвърна Александър.

— Горгона Медуза? Никой смъртен мъж не може да убие горгона.

— Двете ѝ сестри са безсмъртни, но Медуза е смъртна — каза Александър.

Полидект поклати глава.

— Рисковано е — каза той. — Персей е син на Зевс. Може и да успее.

Александър сви рамене.

— Е, ако те е страх...

— Не ме е страх — отсече царят. — Кой каза, че ме е страх? Топос?

Топос подскочи.

— Да, царю.

— Изпрати един от доверениците си да покани Персей на пиршеството.

Аргентос се поклонил, а робът Комос се върна с царското перце.

— Ето, царю.

Възмъжалият Персей стъпваше върху възглавници, просмукани с вино и пот, строшени столове и преобърнати подноси от мед и сребро, мечове, щитове, роби и брони, локви от вино и локви от повръщано.

— Персей, приближи се.

Младежът се обърна.

Цар Полидект лежеше на двадесетина пурпурни възглавници и сочеше към него с късата си, месеста ръка. Черна робиня го галеше по косата и пъхаше бели гроздови зърна в устата му. Той ѝ махна да престане и месата му се разтресоха сякаш тялото му бе пълно с вода. Косматите му гърди бяха мазни от вино и лой, а в скута му се издигаше планина от оглозгани кокали, костилки от плодове и черупки от миди. Тлъстата му глава лъщеше от пот. Пот се стичаше и надолу по раменете му, по гърдите му и по ръцете.

Персей се приближи.

— Царю — рече той.

— Чух, че имаш знатен произход и затова те поканих да споделиш нашето пиршество. Бъди един от нас.

— Благодаря за оказаната ми чест, но не бих се заседял тук. Майка ми има нужда от помощ в домакинството.

Цар Полидект изгрухтя. От устата му прокапа мазно, но той се взе в ръце и произнесе дълга и достолепна реч.

— Не, изчакай! Извиках те, за да чуеш заедно с останалите моята царска воля. Трябва да

се ожения, за да имам наследник. По-рано имах желание да взема за своя съпруга Хилодамия, дъщерята на пизийския цар Еномай. Но дали защото той бе влюбен в нея, както казват някои, или оракулът му бе предсказал, че ще загине от ръката на този, който се ожени за дъщеря му, но никой не я бе взел за жена. Не можейки да я убеди да се съвкупи с него, той убиваше всичките ѝ женихи. Притежавайки оръжия и коне, подарени му от бог Арес, Еномай устройваше състезания за женихите. Бе огласил, че ако някой победи в тези състезания, ще получи правото да се ожени за Хиподамия. Условието беше: Всеки кандидат-жених да качи Хиподамия на колесницата си и да препуска с нея до Коринтския провлак. Ако въоръженият Еномай успее да го настигне, го убива на място. Този, когото не може да настигне, ще вземе дъщеря му за жена. Никой не бе успявал да му се измъкне. И цар Еномай бе убил вече много кандидати за ръката на Хиподамия. Главите на убитите ги отсичаше и ги окачваше с гвоздеи по стените на двореца си.

Независимо от този смъртен риск аз мислех да опитам късмета си за ръката на Хиподамия. Затова ми бяха необходими най-бързите коне. Разгласих сред приятелите си, че имам нужда от такива. Мнозина се отзоваха и ми докараха врани жребци. Но те едва ли щяха да надбягат конете на Арес, притежавани от Еномай. Затова реших да се откажа и да потърся някоя друга жена, която може да грабне сърцето ми...

Полидект направи пауза. Изля в гърлото си щедро количество вино от бокала и продължи:

— Чух, че Пелопс успя с хитрост и закрилян от боговете да спечели ръката на Хиподамия. Пророчеството сигурно ще се изпълни и Еномай ще загине от ръката на Пелопс, но за това ще платят потомците му. Продължението на пророчеството е, че Пелопсовите внуци Агамемнон и Менелай ще поведат, отново заради жена, най-голямата война в историята, ще победят, но ще платят жестоко за победата... Не би ми се искало с мен и потомците ми да се случи нещо такова. Затова желанието ми е по-скромно. Плени ме красотата на прищълката Даная и искам да я направя своя съпруга.

— Майка ми няма да се омъжи за теб, Полидекте! — дръзко направи крачка напред Персей.

— Аз съм цар на Сериф и мога да наложя своята воля. Но не желая да бъде така. Готов

съм да оставя решението на теб, Персей, като на най-близкия й сродник. Още повече че се говори, че си син на гръмовержеца Зевс. Затова предлагам следното: Ако наистина си син на Зевс, извърши един велик подвиг. Донеси ми главата на горгоната Медуза. Ако нямаш достатъчно смелост да извършиш този подвиг, значи не си способен да понесеш отговорност и за майка си. Тогава ще се оженя за нея.

Персей се изправи. Взря се в цар Полидект, който го гледаше с лукава усмивка, стиснал златния бокал.

— Но ако ми донесеш главата на Медуза, ще забравя за майка ти.

Персей кимна.

— Ще убия горгоната — каза той.

Царят вдигна бокала с вино в знак за здравица.

Персей се обърна и излезе от залата.

Хермес (скульптура на Джовани да Болоня)

ХЕРМЕС СЕ ПРИТИЧА НА ПОМОЩ

Задавена от мъка и едва сдържайки сълзите си, които всеки момент можеха да се отприщят, Даная изпрати порасналия си син. Сили й даваше вярата, че баща му няма да го изостави в трудни моменти и ще й го върне жив и здрав. Отправяйки горещи молитви към Зевс, тя влезе вкъщи и се зае с работа, с която да отгласне по-навътре в съзнанието си притесненията и тъгата от раздялата. Досега синът й не се бе делил от нея...

Главата на Персей пък бе изпълнена от кръжащи мисли как да открие горгоната Медуза. За съществуването й се носеха легенди — една от друга по-смразяващи и ужасяващи. Беше се заел с нещо, което не бе по силите на обикновен смъртен.

На помощ му се притече вестителят на боговете Хермес, прекосявайки високи планини и зелени долини, жълти ниви и тъмни гори.

Когато неочаквано се появи пред него, Персей извърна глава и затвори очи, защото от Хермес струеше болезнено силна, божествена светлина, която го заслепяваше.

— Трябва да намеря горгоната Медуза и да отсека главата й — сподели той.

— Това е подвиг, непосилен за смъртен — каза Хермес. — Но ти притежаваш сили, които още не подозираш. Трябва да запазиш бодрост на духа, а аз ще те напътствам.

Персей с мъка се спря да не го погледне. Знаеше, че няма да може да издържи на божествения му взор.

— Тялото на всяка горгона е покрито с дебели люспи, твърди като стомана — продължи Хермес. — Нито един меч не може да ги пробие... освен този.

Персей видя дълъг, извит меч, чието острие блестеше като слънце.

— Този меч реже мрамора така, сякаш е масло. Вземи го, Персей. Това е моят меч. Когато изпълниш мисията си, ще ми го върнеш.

Персей взе меча. Дръжката беше гореща, но прилегна на ръката му. Сякаш години наред се беше обучавал с този меч и той бе станал неделима част от него.

— Къде живеят горгоните? — попита младежът.

— На запад, близо до владенията на богинята Нощ и Танатос, богът на смъртта — отвърна Хермес. — Горгоните са три сестри, деца на морските чудовища Форкис и Кето. Техен дядо е Понт, богът на морето, който встъпил в кръвосмесителен брак с майка си Гея и от него се родили много чудовища. Медуза е най-малката, но най-ужасяващата от горгоните. Тя е смъртна, за разлика от другите си две сестри Стейно и Евриала, които са безсмъртни. Името на Стейно означава „силна“, на Евриала — „скачаща надалеч“, а на Медуза — „властваща“. Преди горгоните бяха хубави девойки с прекрасни коси. Но имаха неблагоприятното да твърдят навсякъде, че са по-красиви от сестра ми Атина. Главозамаяна от хубостта си, Медуза дори си позволи и да флиртува с Посейдон, който се бе превърнал в птица, за да се доближи до нея и да се люби на прелестите й. Накрая той я насили, а Атина превърна косите й в отровни змии. Заедно със сестрите й Атина ги превърна в ужасяващите същества, които сега постоянно са жадни за кръв и убиват. Пресели ги на западния край на земята. Там живеят на един прокълнат, забравен от времето остров. Спят по цял ден и ловуват по цяла нощ. Горгоните са ужасяващи създания, Персей. Те могат да летят, защото

имат огромни златни криле. Освен това имат грамадни медни ръце и остри стоманени нокти, с които разкъсват жертвите си на парчета, изпиват кръвта им и изяждат сърцата им. Това им дава сила и ги прави непобедими. И трите сега имат вместо коса отровни змии на главите си. Ако те ухапе само една от тези змии, ще умреш от ужасна, бавна смърт. А най-опасното е, че никой смъртен не може да погледне ужасните горгони в очите, защото мигом ще се вкамени от погледа им.

— Тогава как ще убия Медуза? — попитал Персей.

— Нося ти медния щит на Атина. Тя с радост ти го дава, за да приключиш веднъж завинаги с Медуза. Използвай го като огледало и ще видиш отражението на горгоната. Така погледът ѝ няма да те вкамени.

Персей взе медния щит на Атина, очаквайки да е много тежък, но всъщност се оказа, че не е така. Напротив, беше му много удобен.

— А как ще намеря острова, на който живеят горгоните? — попита Персей.

— Трябва да попиташ сестрите им, стариците граи — отвърна му Хермес. — Те също са дъщери на Форкис и Кето и ги наричат Форкиди, по името на баща им. Но са старици по рождение. Така са се родили. Казват се Енио, Пефредо и Дейно. Истински вещици са, грозни и отвратителни. Разполагат с едно око и един зъб и се редуват да ги използват. За да ти помогнат граите, трябва да успееш да откраднеш окото и зъба им. Без тях те са безпомощни. Само така можеш да ги принудиш да ти кажат къде е островът на горгоните и как се стига до него. Иначе не биха ти казали. Все пак са сестри на горгоните.

Изричайки тези напътствия и бърз като мисълта, Хермес отлетя надалеч, навярно призован от Зевс. Това стана толкова мигновено и неочаквано, че Персей нямаше време да му благодари.

Продължителен и труден беше пътят на Персей към обиталището на граите. Младежът видя различни страни и хора. По пътя понякога на помощ му се притичаше с напътствия и дела Атина Палада.

Накрая Персей стигна до мрачната страна, където живееха стариците граи. За да достигне обиталището на граите, Персей трябваше да прекоси прокълнатата Гора на сенките. Тя се намираше високо в планината, заобиколена от всички страни от остри, непристъпни върхове. Местните хора, които живееха около гората, никога не минаваха през нея, колкото и това да удължаваше пътя им, и увещаваха всеки странник, когото срещнеха в околността, да бяга от нея. Тези, които въпреки всичко решаваха да минат направо през гората, така и не излизаха от другата страна. Никога повече не се чуваше за тях и така и не ги намираха, нито живи, нито мъртви.

Персей трябваше да прекоси Гората на сенките, защото през нея минаваше единствената пътека, която водеше до граите. Той сложи ръка на дръжката на меча, който му бе дал Хермес, и пристъпи по пътеката. Тя продължаваше до хоризонта, права и тясна като стрела, с таван от преплетени клони и под от мека, влажна пръст. Персей тръгна и потъна в хладната горска сянка, оставяйки зад себе си ветровитите долини и тучните пасбища. В гората бе тихо и мрачно, вечерният бриз клатеше листата високо над главата на Персей. Хермес му бе заръчал за нищо на света да не се отклонява от пътя си, но той бе толкова гладен, че празният му стомах стържеше като мелница. Изведнъж видя едър сиво-бял заек, който седеше на един напечен от слънцето камък и дремеше.

Стомахът на Персей изкъркори жално и той извади меча на Хермес от ножницата. Заекът се сепна, видя го и хукна да бяга, а Персей се завтече след него. Той дълго време преследваше пухкавата сиво-бяла топка, като прескачаше дебели пънове, провираше се през хищни клони, прецапваше бълбукащи поточета и прекосяваше малки слънчеви полянки. Но накрая изгуби заека от погледа си и спря, задъхан и разочарован. Облегна се на едно дебел дъб и прибра меча в ножницата.

Изведнъж дървото, на което се бе облегал, се залюля и Персей веднага дръпна ръката си. Погледна нагоре, към короната — листата на дъба потрепваха и шумоляха, сякаш ги бе духнал слаб вятър. Но листата на нито едно друго дърво не помръдваха.

Вятър нямаше.

„Не може да съм помръднал дървото с ръката си — помисли си той. — Сигурно ми се вие свят.”

Но чувството бе различно. Персей се огледа. Нищо друго не помръдваше. Нищо.

Той се пресегна и побутна дървото. Дъбът пак се залюля и този път Персей бе сигурен — той бе помръднал дървото. Освен това кората му бе мека. Персей я натисна с пръст и проби малка дупка. Натисна по-силно и пръстът му проникна в дървото до кокалчето.

Плътта на дъба бе мека и гореща.

Персей с лекота откъсна парче от дървото с големината на ябълка и го разгледа. Отвътре дървото бе жълто като восък и напълно гладко. Нямаше пръстени, няма нищо.

„Това изобщо не прилича на дърво” — помисли си Персей.

Изведнъж чу шумолене и рязко се обърна. Не видя нищо друго освен дебели, сивокафяви дънери и зелени, неподвижни листа. Гората изглеждаше напълно пуста, а тишината бе пълна и тежка, като огромно одеяло, което покриваше всичко. Не се чуваха никакви животни, никакви птици, не се чуваше дори жуженето на насекоми.

Персей преглътна. В този момент той осъзна, че бе постъпил наистина глупаво.

Бе се отклонил от пътеката и в момента не знаеше нито къде бе тя, нито колко се бе отдалечил от нея.

Персей погледна нагоре и потърси слънцето. Най-накрая го видя — криеше се зад короната на един висок бук. Значи запад бе в тази посока и натам трябваше да върви.

Персей рязко се обърна.

Чу го отново.

Тихо шумолене, сякаш някой или нещо се прокрадва някъде съвсем наблизко. Сякаш нещо го дебне.

Изведнъж слънцето изчезна, изви силен, режещ вятър и стана много студено. Тъмните дървета започнаха да се люлеят, а листата им да шептят и да си шушукат.

Персей извади меча на Хермес и се огледа. Виждаше дъха си, а кожата му бе настръхнала.

Нищо. Никой. Слънцето отново се показа и вятърът утихна.

— Здравей.

Персей се вцепени от ужас. След това се обърна и видя малко момиченце, което седеше върху един напечен от слънцето камък. Персей осъзна, че тя бе седяла там през цялото време, неподвижна като статуя. Имаше нещо странно в очите ѝ. Те не гледаха право към него, а малко настрани.

— Кой си ти? — попита детето.

Персей свали меча.

— Казвам се Персей — отвърна той.

Очите на момиченцето се обърнаха към него, сякаш го бяха намерили по гласа. Персей направи крачка напред и момиченцето веднага скочи на крака.

— Не се приближавай! — извика то уплашено.

— Няма да ти сторя нищо лошо — рече Персей.

Очите на момиченцето бяха бели като мляко. То бе сляпо.

— Не се приближавай! — повтори момиченцето.

Персей прибра меча в ножницата.

— Сама ли си тук? — попита той.

— Не — отвърна момиченцето.

Персей си помисли, че го лъже.

— Къде са родителите ти? — попита той.

Момиченцето не отвърна нищо.

— Да не си се загубила? — попита я Персей.

Момиченцето поклати глава и се усмихна. Персей понечи да каже нещо, но думите заседнаха в гърлото му и той зяпна от изумление. Малко момченце седеше на земята с кръстосани крака на един хвърлей разстояние от момиченцето. Персей отново осъзна, че то бе седяло там през цялото време, без да помръдва, без да издава звук.

Как не го бе видял по-рано?

Очите на момченцето също бяха бели, а в лицето много приличаше на момиченцето, сякаш двамата бяха близнаци.

Момченцето стана и направи крачка към сестричката си и Персей видя, че то имаше опашка, която бе толкова дълга, че стигаше чак до земята. Той погледна момиченцето и видя, че тя също имаше дълга опашка. Сърцето му се разтуптя.

„Това не са деца — помисли си Персей и сложи ръка на дръжката на меча. — Това са някакви същества.”

— Как се казвате? — попита ги той.

Те мълчаха и го гледаха със слепите си очи.

— Как се казвате? — повтори Персей и понечи да извади меча. — Отговорете ми!

Двамата се спогледаха.

— Нямаме имена — отвърна момченцето.

— Какво правите тук? — попита ги Персей.

— Тук живеем — отвърна момиченцето.

Персей се огледа.

— Тук, в гората? — попита той.

Създанията кимнаха.

— Къде спите? — попита ги той.

— Имаме си къщичка — отвърна момченцето и се усмихна. Персей погледна към момиченцето и видя, че той също се беше ухилило.

— А какво ядете?

— Ядем каквото хванем — отвърна момиченцето.

— Значи ловувате, така ли?

Двамата пак кимнаха и пак го направиха едновременно.

— Другата ни сестричка трябва вече да е сложила трапезата — рече момченцето.

— Имате още една сестра? — попита Персей.

— Имаме — отвърна момиченцето. — Искаш ли да вечеряш с нас? Домът ни е съвсем наблизо.

Тя вдигна ръчичка и посочи вляво от Персей. Той се обърна и видя малка дървена къщурка с комин, от който мързеливо се точеше гъст пушек. Допреди малко там бе имало само дървета и храсталаци, а сега имаше къщичка.

Вратата се отвори и от къщичката излезе второ момиченце, което досущ приличаше на първото. То също имаше дълга, тънка опашка, стигаща чак до земята.

— Кой си ти? — попита то.

— Аз съм Персей — отвърна Персей.

— Той е наш приятел — каза момченцето, — поканихме го за вечеря.

Второто момиченце се усмихна и направи път на Персей да влезе в къщичката.

Персей направи крачка напред и спря.

Знаеше, че имаше нещо нередно тук. Знаеше, че бе в голяма опасност. Знаеше, че постъпва глупаво.

Но след това ноздрите му се напълниха със сладкия, солен аромат на печено месо и стомахът му започна да се премята като риба на сухо. Персей пусна дръжката на меча, изкачи двете стъпала до вратата и потъна в благоуханния мрак на къщурката.

Вътре имаше само едно помещение, което бе толкова огромно, сякаш продължаваше далеч навътре. Персей погледна нагоре и видя, че таванът бе от преплетени клони на

дървета, а подът бе от пръст. Момиченцето го поведе към ниска дървена маса. От големия черен казан на огъня бълваше ароматен сив пушек, а вътре къркореха късове крехко кървавочервено месо.

Двете момиченца и момченцето седнаха на ниските си столчета и магнаха на Персей да дойде при тях. На масата се бяха появили сребърни чинии и златни бокали. Персей седна между момченцето и второто момиченце и видя, че на масата пред него се бе появило сребърно блюдо, пълно с вдигащи пара големи парчета месо. До блюдото се бе появил бокал, пълен с гъсто, тъмно вино.

Персей се зачуди дали странните създания не се опитваха да го отровят, но стомахът му изкъркори жално и той се зае с ядене. След като излапа и последното парче и изпи виното до капка, блюдото пак се напълни с месо.

Този път Персей се нахвърли на храната, без да се колебае дали е отровна, или не. След като изяде месото, блюдото отново се напълни, този път с печена риба, ядки и плодове.

Той отдавна се бе заситил и дори преситил, но нещо го караше да яде още и още, независимо от това, че вече не бе гладен, а стомахът му се бе издул като мях, пълен с вино.

През цялото време, докато Персей ядеше, момченцето и двете момиченца го гледаха с големите си, бели очи и не пипаха храната, която се бе появила на масата пред тях.

Персей се обърна към момченцето, което седеше до него:

— От какъв дивеч е това месо? Вкусът му ми е познат, но не мога да се сетя откъде.

Момченцето се усмихна.

— Всичкото месо, което имаме, идва от хора — отвърна то.

Персей опита виното, което се бе появило в бокала му. Беше горещо и сладко като мед.

— Значи хора идват тук и ви носят храна? — попита Персей.

— Не — отвърна първото момиченце. — Хора идват тук и стават храна.

Персей я погледна.

— Не разбирам — каза той.

— Месото — рече второто момиченце, — е човешко.

Нещо се надигна в стомаха на Персей, някаква гнусна, гореща горчилка, нещо тежко като олово и отровно като зъбите на пепелянка.

Той рязко скочи на крака и извади меча си.

— Вие... чудовища! — извика той.

Трите същества, подвластни на Хадес, се ухилиха и станаха. Нямаха зъби, а гърлата им бяха кръгли и черни като бездънни ями. Те започнаха да ръмжат, а белите им очи се наляха с кръв. След това и трите едновременно се хвърлиха към Персей.

Персей замахна с меча и отсече главата на момченцето. Тя отлетя и се размаза на стената като варен картоф. Не шурна кръв, не се чу никакъв звук. Острието бе прерязало главата така, сякаш бе преминало през масло.

Персей развъртя меча на Хермес още два пъти и отсече главите на другите две същества. Те безмълвно се свлякоха на земята. И пак нямаше никаква кръв.

Персей се наведе над едно от телата и погледна във врата. Нямаше кост, нямаше вени, сухожилия или кожа. Вътрешността на съществата бе тъмножълта, мека и гладка. Приличаше... приличаше на дървото, от което Персей бе отчупил парче с ръката си.

Той вдигна меча и разпори корема на едно от съществата. Нямаше черва, нямаше органи, нямаше нищо. Жълта пихтия.

Персей се наведе и повдигна опашката на едно от съществата... и осъзна, че това не

беше опашка. Защото не свършваше до земята, а влизаше вътре в нея.

Това бе връзка към нещо, което се намираще под земята.

В мига, когато си помисли това, пръстта под краката на Персей се размърда и нещо отдолу нададе гърлен, гневен вой.

Нещо огромно.

Персей имаше време колкото да скочи на масата, преди пръстта да се раздвижи като водите на бурно море и да пропадне. След това изпод земята се показа едно огромно, кръгло жълто око, което се насочи към Персей.

В следващия миг покривът на къщурката се разлетя на парчета, отгоре влетя Атина Палада и го измъкна от коварното място.

— Спасих живота ти. Ти имаш да изпълниш много по-важна мисия, отколкото да погинеш тук — каза после Атина.

— Благодаря ти. Но какво беше това чудовище, което се опита да ме погълне?

— Ще ти кажа. То е син на Хадес. Властелинът на подземното царство си хареса една девойка от планинското селце, което се намира недалеч оттук. Девойката бе прочута навред с красотата си, но отблъсна Хадес, защото бе влюбена в смъртен. Хадес уби момъка и я отвлече. После тя роди дете от Хадес — Сепсис, който беше истинско чудовище. Започна да завлича малки дечица в бърлогата си в гората и там ги убиваше и изяждаше. Самият Зевс трябваше да слезе от Олимп, за да сложи край на чудовищните дела на Сепсис. Но понеже бе син на Хадес, Зевс не го срази с мълния, а вместо това го заточи да живее в гората, където той продължи чудовищните си убийства. Хората я наричат Гората на сенките. За да не избяга, Зевс издигна високи планини около гората и заплаши Сепсис, че ако някога напусне обиталището си, мигом ще бъде застигнат от неговия гняв. Сепсис обаче помоли баща си Хадес за помощ и той се смили над сина си. Даде му да управлява гората и оттогава той е част от гората и тя — част от него. Гората е жива. Примамва невнимателните пътници с други същества от царството на Хадес и ги изяжда.

Граите живееха в зловеща, потънала в мрак и плесен тъмна пещера. Но за да стигне до нея, човек трябваше да изкачи стръмен планински склон, започващ от срещуположния бряг на пълноводна река. По него явно вятърът щеше да бъде лют като прорезна рана, а на север вече се трупаха тежки, тъмни облаци.

Миришеше на буря.

Преди това Персей трябваше да прекоси реката.

Съблече дрехите си и ги остави на брега заедно с меч на Хермес и щита на Атина, след което се хвърли в ледената вода. Сърцето му спря от студа, а мускулите му станаха твърди като от камък. След няколко секунди Персей се съвзе и заплува към отсрещния бряг, откъдето се издигаше склонът.

По едно време Персей усети нещо, което се допря до крака му. Реши, че е риба или някакво речно растение и продължи да плува, но не след дълго нещо слузесто и тежко се уви около глезена му. Персей спря да плува и се нагълта с вода. Той яростно изрита с крак, но нещото още повече затегна хватката си и започна да го дърпа надолу към черните дълбини на реката.

Персей напрегна цялата си останала сила и заплува към брега. Точно когато стигна до него, нещото, което се бе увило около глезена му, отслаби хватката си и Персей се пресегна към един огромен камък на брега, но нещото около крака му пак го дръпна силно надолу.

Персей отново се нагълта с вода, но мисълта за това, което го чакаше в черните дълбини на реката, подпали огън в стомаха му. Той стисна зъби, впрегна всичката си сила и изскочи от водата. Обърна се и за част от секундата мярна нещо розово, което се отви от крака му и потъна обратно в черната вода.

Персей започна да се катери нагоре към входа на пещерата.

Катери се час, катери се два, умори се и започна да трепери от студа. Появиха се черни орли, които започнаха да кълват голия му гръб и крака. Така измина още един час. Най-накрая Персей достигна входа на пещерата. Той стъпи на площадката пред него, разгони орлите и влезе през тъмния вход, където го обгърна вледеняващ хлад.

Трите сестри граи седяха около кръгла маса от сив камък и се държаха за ръце. В центъра на масата имаше голяма кръгла купа от мед, пълна с бистра бледорозова течност. Сестрите бяха прегърбени, имаха рядка коса, като сребърна паяжина. Лицата им бяха мъртвешки бели и грозно разкривени, а очните им кухини зееха празни и черни като гробове. Само третата сестра имаше едно жълто, кръвясало око, което се обърна към Персей и се разшири от изненада. Изведнъж нещо се размърда под масата и Персей едва не извика от ужас. Нещото бе космат черен паяк, голям като теле.

В този момент Персей осъзна каква беше течността в съда и му призля.

„Значи с това се хранят граите — помисли си той. — С млечицето на този чудовищен паяк.”

— Кой си ти и какво дириш тук? — промълви зрящата в момента сестра Дейно с глас, който сякаш идваше изпод земята.

— Аз съм Персей, син на Зевс — отвърна Персей и се приближи.

Граята Енио взе окото от сестра си Дейно и го пхна в очната си кухина с влажно

пукане.

— Персей? — попита тя.

— Да.

— Не съм чувала за теб.

— Нито пък аз — обади се Пефредо, втората грая.

— Нито пък аз — като отглас от казаното от предишната прозвучаха думите на третата,

Дейно.

Тя взе окото от сестра си, но преди да успее да го пхне в очната си кухина, Персей се втурна към нея и го измъкна от ръката ѝ.

— А! А! — извика третата сестра.

— Какво? Какво? — обадиха се другите две.

— Къде е окото?! Някоя от вас ли го взе или той?

— Не съм аз — откликна едната.

— Не съм аз — почти едновременно с нея отговори и другата.

— Значи е у него. Подайте ми зъба, за да го ухапя! — кресна третата.

Но зъбът вече се бе оказал в Персей, който бе запомнил предварително дадените му наставления.

— Тишина! Нямаме нито зъб, нито око — извика силно Персей и трите граи млъкнаха за момент.

— Върни ни ги...

— Ще ви ги върна, ако ми кажете как да стигна до острова на горгоните.

Енио се засмя, Пефредо поклати глава, а Дейно удари по масата с юмрук. Паякът се размърда неспокойно и Персей отстъпи крачка назад.

— Островът на горгоните? — попита Дейно.

— Прокълнатият остров? — попита Пефредо.

— Островът на обречените? — попита Енио.

— Кажете ми как да отида там и ще ви върна окото и зъба. Иначе ще ги хвърля в реката и течението ще ги отнесе.

— Не! Не! — развикаха се трите в един глас. — Ще ти кажем! Ще ти кажем!

Докато Персей се спускаше обратно по склона, за да поеме в указаната му от дъртите вещици посока, Енио ехидно се ухили и рече на сестрите си:

— Казахме му къде е островът на сестрите ни горгони, ама той не знае, че трябва да прелети до него. Никой смъртен не може да направи това.

— Пък и да го направи — сподели беззъбата усмивка на сестра си Дейно, — трябва да е невидим, за да не го забележат с острото си зрение сестричките ни.

*Персей и нимфите
(худ. Е. Бърн-Джоунс)*

ПОДАРЪЦИТЕ НА НИМФИТЕ

Осем дни и осем нощи по-късно, вървейки все на запад, Персей стигна прекрасни градини. Дърветата и храстите там бяха отрупани с най-благоуханните цветове и най-сладките плодове, които беше виждал.

Младежът тръгна под свод от вплели се един в друг високи храсти с пурпурни цветове. Влизаше все по-навътре, но вместо да става по-сумрачно, ставаше все по-светло. Отнякъде далеч напред струеше ярка светлина.

Снажната му фигура се устреми бързо напред — строен, красив, в едната си ръка държащ щита на Атина, а ножницата му — мечът на Хермес.

По непонятен начин го завладя светло, весело настроение, в синхрон със струящата светлина. Сякаш някой с магическа пръчка го бе накарал да забрави всичките си тревоги и притеснения, свързани със задачата, която имаше. Имаше чувството, че едновременно с това усети и някакво прекрасно уханье.

*Нимфи
(худ. Уотърхаус)*

Това като че ли беше царството на хармонията, където човек се чувства слял се с всички растения, треви, цветя и дървета.

Беше заслепен от светлината, но вървеше напред. Пътеката под краката му бе равна и мека, застлана от най-нежната трева, по която беше стъпвал. Тя галеше нозете му.

Пред себе си сякаш видя за момент някакво ефирно създание, което веднага изчезна. Персей протегна ръце, но не докосна нищо. Ослуша се, но единственият звук идваше от биенето на сърцето в гърдите му.

После пак мерна ефирно видение. След това чу звук.

Глас. Женски глас.

Естественият свод от дървета и храсти свърши и Персей се озова в огромна кръгла зала от високи живи дървета. Короните им бяха толкова високо, че очите на младежа не можеха да различат детайлите им. Всичко беше величествено и приказно красиво.

Персей отново чу женския глас, сладък и мек като златен мед. Гласът идваше от центъра на залата, където имаше огромно кръгло легло от нежен мъх, отрупан от страни с разноцветни цветя, от които струеше омайна миризма.

На леглото лежаха три приказно красиви девойки, с кожа бяла като мляко, устни червени като рози и буйни коси.

Персей се приближи и се поклони в знак на уважение.

Девойките се засмяха и едната попита:

— Кой си ти?

Другата добави:

— Какво дириш тук?

А третата рече:

— Не се срамувай, говори.

Персей се изправи. И трите девойки бяха много красиви, като очите на първата бяха зелени като кипарис, очите на втората пъстри като есенна гора, а очите на третата сини като теменужка.

— Казвам се Персей.

Синеоката девойка протегна тънката си бяла ръка и докосна Персей по ръката с върховете на пръстите си. Топлина се разля в стомаха му и Персей се олюля.

— Персей — прошепна девойката и очите ѝ проблеснаха.

Персей се протегна и докосна ръката ѝ. Кожата ѝ бе гореща и гладка като мрамор. Девойката хвана ръката му, обърна я с дланта нагоре и я целуна. Устните ѝ бяха като топло мляко. Пъстрооката девойка взе другата ръка на Персей, обърна я и също го целуна по китката.

Във вените му се разля приятна топлина. Не чувстваше нищо друго, освен радостна възбуда.

Третата девойка слезе от леглото и се приближи до него. Персей се наведе да я целуне по червените устни, но девойката го изпревари и го целуна по врата.

Младежът се стресна. Спомни си предупрежденията на Атина за срещи с разни коварни създания. Трите девойки можеха да са кръвожадни същества. Под прекрасната им външност можеха да се крият стари, зли и уродливи чудовища. Щом видеха, че магията им е развалена и е прозрял истинската им същност, можеха просто да разперят черните си криле и да отлетят някъде в мрачното царство на Хадес, който ги беше изпратил.

Персей погледна към бедното си и си спомни за мечата на Хермес, който можеше да го спаси от сигурна смърт в труден момент. Персей го извади от ножницата в очакване красавиците да се превърнат в злоеши и отвратителни същества.

Нищо такова обаче не се случи.

Девойките бяха все така изкусително красиви и излъчваха единствено добри намерения. Те бяха просто горски нимфи, покровителки и защитнички на природата, бранещи я от човешките злодеяния.

— С какво можем да ти помогнем, Персей? — попита нимфата.

— Търся горгоната Медуза, за да отрежа главата ѝ. Трите сестри граи ме напътиха насам. Може би съм вече близо до острова на горгоните?

Нимфите се спогледаха и мълком постигнаха съгласие.

— Да, островът е наблизко — отвърна синеоката. — Но е непристъпен. Невъзможно е да стигнеш до него. Не можеш да преплуваш разстоянието до острова, нито пък някой би могъл да те прекара незабелязано до там. Горгоните са зли същества и ако убиеш една от тях, с това ще спасиш живота на много бъдещи жертви.

Пъстрооката нимфа допълни:

— Ние ще ти помогнем, защото виждаме доброто в сърцето ти. То струи и от топлотата на погледа ти. Ще ти дадем нещата, които са ти необходими да стигнеш до острова на горгоните незабелязано и да изпълниш мисията си.

Докато тя говореше, зеленооката нимфа донесе чифт крилати сандали, един странен на вид шлем и сгъната обикновена платнена торба.

— Това са крилати сандали, с които ще можеш да летиш. С тяхна помощ можеш бързо да стигнеш по въздуха до острова на горгоните. А това е шлемът на Хадес, владетелят на подземното царство. Ако го сложиш на главата си, веднага ще станеш невидим. Само така може да доближиш незабелязан горгоните. А това съвсем не е обикновена платнена торбичка, а вълшебна. Тя се разширява или свива според големината на това, което решиш да сложиш в нея. Ще ти е необходима за главата на Медуза. Сигурно си чувал колко ужасяващ вид има тази горгона и какви опасности крие той. Погледът ѝ вкаменява, а кръвта ѝ трови не по-малко от ухапването на змиите, от които е косата ѝ. Ако успееш да отсечеш главата ѝ, пази се от кръвта и гледай внимателно да я сложиш в торбата.

Персей благодари за скъпоценните подаръци. После, изпратен от нимфите до края на прекрасната гора, стигна брега на морето. Там обу крилатите сандали на нозете си и здраво върза връзките им. Метна през рамо вълшебната торба. Взе щита на Атина с лявата си ръка и стисна с дясната меча на Хермес, който висеше в ножницата до бедрото му, сякаш да се увери, че е на мястото си. След това сложи на главата си шлема на Хадес, който му прилегна точно, и невидим полетя към Прокълнатия остров, където живееха горгоните.

Изведнъж посред нощ тежките железни врати на господарския дом бяха изкъртени, последваха ужасени писъци и звънтене на стомана. Слугата пред покоите на господаря се обърна и кръвта му изстина. Не беше никакво враже нападение, а по-лошо. Трите горгони.

Воините се хвърлиха към чудовищата, издигнали тежки мечове и остри копия над главите си. Горгоните изпищяха пронизително и размахаха огромните си медни ръце. Ноктите им бяха смъртоносни. Разхвърчаха се откъснати ръце и крака, изтръгнати гръкляни и сърца, потоци от кръв и черва. Някои войници бяха превърнати в камък, попаднали в огнения взор на горгоните. Другите бяха избити.

Една от горгоните откъсна главата на началника на стражата с един замах на гигантската си ръка.

В това време господарят побягна през прозореца на покоите си. Горгоните, вече избили всички вътре, го видяха и се нахвърлиха върху него. След като го убиха, те изпиха кръвта му, разделиха си сърцето му, разпериха златните си криле и отлетяха към острова си.

Скоро щеше да настъпи денят и те трябваше да се прибират вкъщи, за да спят.

В късния следобед на другия ден Персей летеше над морето и проклинаше слънцето, което вече се бе устремило към хоризонта и дърпаше деня след себе си. Изви леден северен вятър, който разпръсна розовите облаци и погна чайките. След няколко часа щяха да се облещат първите звезди, а луната да отвори своето бяло, мъртвешко око. Тогава щеше да настъпи часът на горгоните и те щяха да тръгнат на лов.

Оставаха още часове до стъмване, но неочаквано небето потъмня и натежа, след което се разцепи и заваля леден дъжд. Вълните станаха високи и страшни, а морето се разлени и завихри.

Персей се чудеше как ще успее да убие Медуза, ако нощта се спусне преди да стигне острова на горгоните и те се събудят, гладни и отпочинали.

И тогава видя Прокълнатия остров.

Черен полумесец на хоризонта, който ставаше все по-голям и по-голям.

След като стигна острова, Персей прелетя веднъж над него и не след дълго видя трите горгони. Те лежаха на една скала, надвиснала над морето, и спяха, докато слънцето залезе и стане време да излязат на лов. Персей дълго кръжа над чудовищата, невидим и безшумен, чудейки се коя от трите е смъртната Медуза. Накрая измисли план.

Той се приземи на около двадесетина крачки от спящите горгони и извика с цяло гърло: — Горгони! Събудете се! Удари твоят час, Медузо!

Горгоните веднага скочиха и заръмжаха, но невидимият Персей, под прикритието на шлема на Хадес, вече се бе издигнал над тях. Чудовищата дълго се озъртаха и обикаляха, но тъй като не видяха никого, пак си легнаха, защото нощта все още не бе спуснала булото си над земята.

Но Персей бе видял достатъчно. Две от горгоните бяха обикаляли в търсене на този, който ги бе събудил, докато третата бе останала на място и само се бе озъртала напрегнато.

Персей реши, че това бе смъртната Медуза, а другите две горгони бяха нейните сестри, ужасните Стейно и Евриала.

Сега Персей трябваше да изчака горгоните отново да заспят, за да кацне до Медуза и да отсече главата ѝ с меча на Хермес. Но слънцето вече почти се бе удавило в мастиленото море, а звездите вече бяха изгрели. Персей не бе сигурен, че чудовищата са заспали, но нямаше време да чака повече и трябваше да рискува.

Той кацна на скалата до горгоната, която смяташе, че е Медуза. Приближи се и понечи да замахне с меча.

В същия момент горгоната отвори очите си, а змиите на главата ѝ започнаха да съскат и да плюят отрова. Персей мигновено се извърна, за да не погледне в очите на чудовището и да се превърне в камък. Горгоната не го виждаше, но сигурно го бе чула, а може би

Персей вдигна щита на Атина с трепереща ръка, намери отражението на горгоната в него и замахна.

Мечът иззвънтя, горгоната изквича от болка... но главата ѝ остана непокътната.

Това не бе Медуза, а една от безсмъртните ѝ сестри.

В момента, в който Персей осъзна това, горгоната замахна във въздуха към него с острите си, извити нокти. Невидимият Персей се извъртя и те не го изкормиха само заради това, че ги посрещна с медния щит и те се плъзнаха по него с пронизително, остро стържене. Горгоната изрева гневно, а змиите на главата ѝ проточиха вратове към Персей, разтворили хищните си устица. Чудовището замахна за втори път, но Персей вече бе излетял високо над скалата.

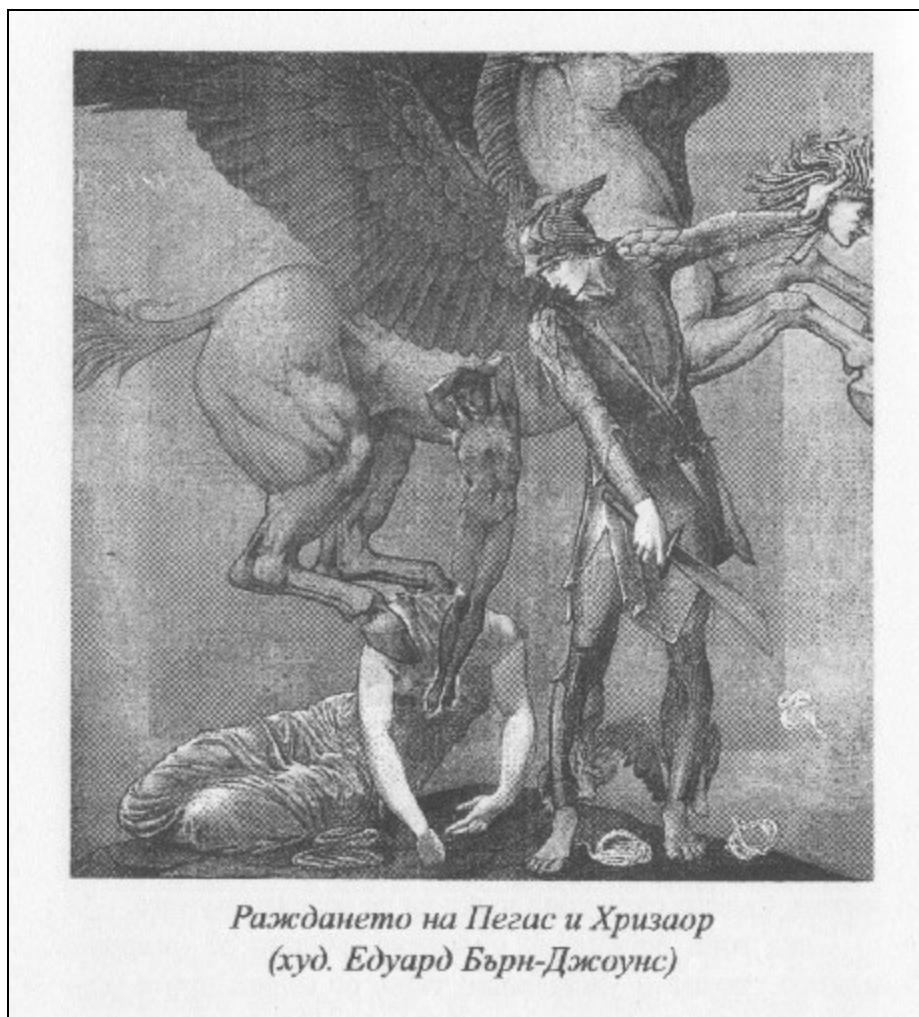
Втората горгона се притече на помощ на сестра си и двете започнаха да размахват смъртоносните си медни ръце, кълцайки въздуха около мястото, където допреди малко бе стоял невидимият нападател. Третата горгона остана назад, като вместо да гледа какво правеха сестрите ѝ, се озърташе и слушваше, наточила нокти, а лицето ѝ бе разкривено в хищна, гладна гримаса.

Без да губи време, Персей се насочи към нея. Нямаше как да знае дали това бе Медуза, но въпреки това реши да рискува. Приземи се до нея и се извърна. Горгоната чу тупването на сандалите му и мигновено се обърна. Персей вдигна щита, видя отражението ѝ и с всичка сила замахна с меча.

Сякаш Хермес бе насочил оръжието в правилната цел. Острието се вряза в стоманените люспи сякаш бяха от масло и отсече главата на чудовището. Изригна фонтан от гъста черна кръв, а главата се търкулна в краката на Персей, като устните все още бяха разтегнати в хищна гримаса.

Сред фонтана от кръв изскочи бял като сняг крилат кон, който полетя високо в облаците. Това беше Пегас, който щеше по-късно само с едно удряне с копитото си да накара да бликне извор в безводната планина Хеликон, където след това щяха да се заселят музите.

След това прекрасно създание, родено от окървавеното грозно и ужасяващо тяло, се появи друга рожба. Извиси се великанът Хризаор. По-късно на неговия син — триглавия великан Герион, бе съдено да се сблъска с един велик потомък на Персей, който щеше да му открадне любимите крави, за да извърши един от дванайсет велики подвизи. Понякога Мойрите проявяваха специфично чувство за хумор, преплитайки нишките на смъртни и безсмъртни.

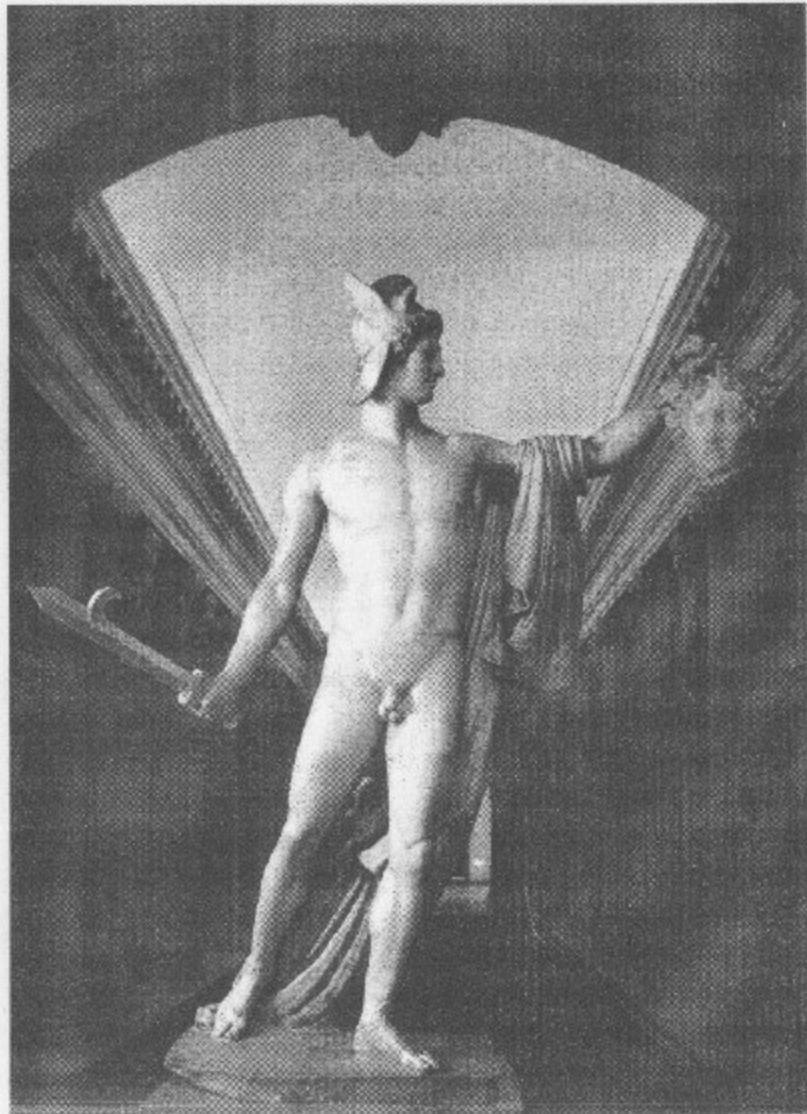
*Разждането на Пегас и Хризаор
(худ. Едуард Бърн-Джоунс)*

Сега Персей само стъписан наблюдаваше как на бял свят се появиха рожбите на чудовището, което в предишния си образ на красива девойка бе насилено от бога на моретата Посейдон.

Персей бързо се съвзе и преди другите горгони да разберат какво бе станало, пхна кървавата глава, заради която бе дошъл, във вълшебната торба и полетя колкото се може по-надалеч от острова.

Черната кръв на чудовището, която се процеждаше от торбата и капеше в морето, караше водата да ври и кипи и я превръщаше в черен, отровен пясък. По-късно хората говореха, че от

капките кръв, попаднали в пясъците на Либия, се появили отровни змии. Най-страшната от тях безусловно беше базилискът.

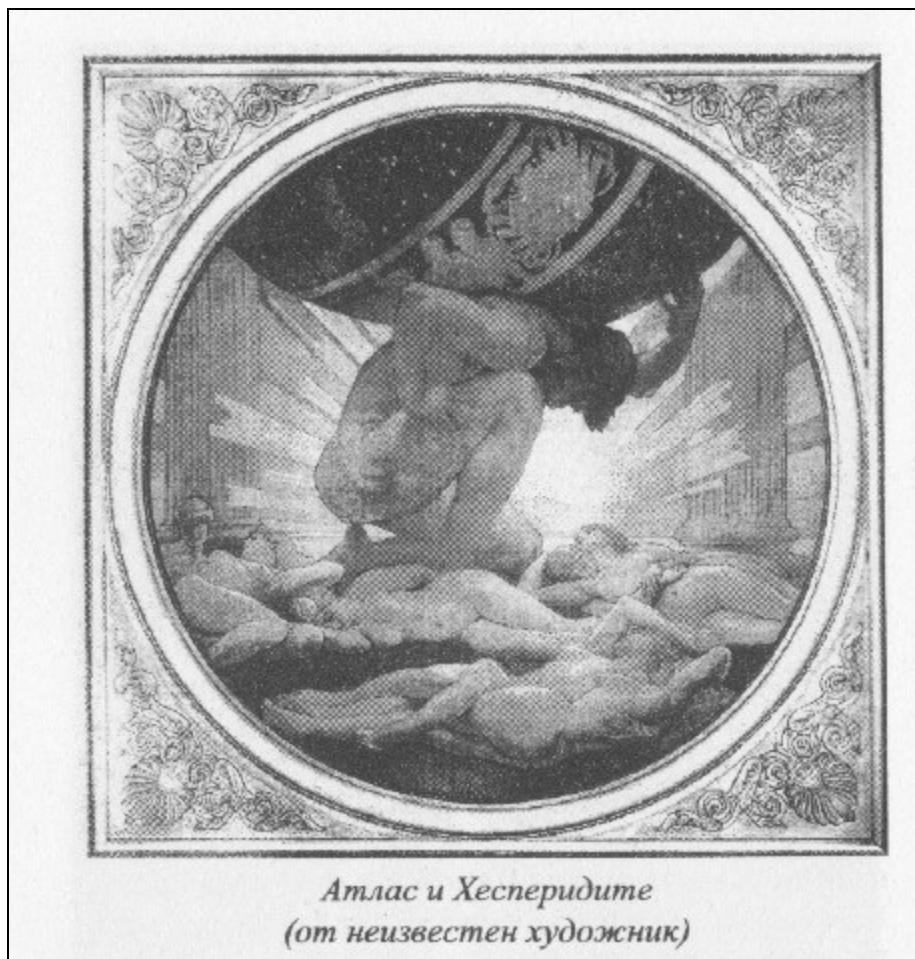
Персей
(скулптура на Антонио Канова)

ТИТАНЪТ АТЛАС

Преди много, много време, още преди да съществуват хората, властта над света принадлежеше на титаните. Те бяха шестима братя и шест сестри, деца на Гея (земята) и Уран (небето). Братята титани бяха Океан, Япет, Хиперион, Кой, Крий и Кронос, а сестрите титаниди — Мнемозина, Рея, Феба, Тея, Тетида и Темида. Оженили се помежду си, те родиха ново поколение титани, сред които бяха защитникът на хората Прометей, богът на слънцето Хелиос, музите — покровителки на изкуствата, майката на Аполон и Артемида — Лето. Когато Зевс взе властта, повечето от тях бяха наказани, че му се бяха опълчили.

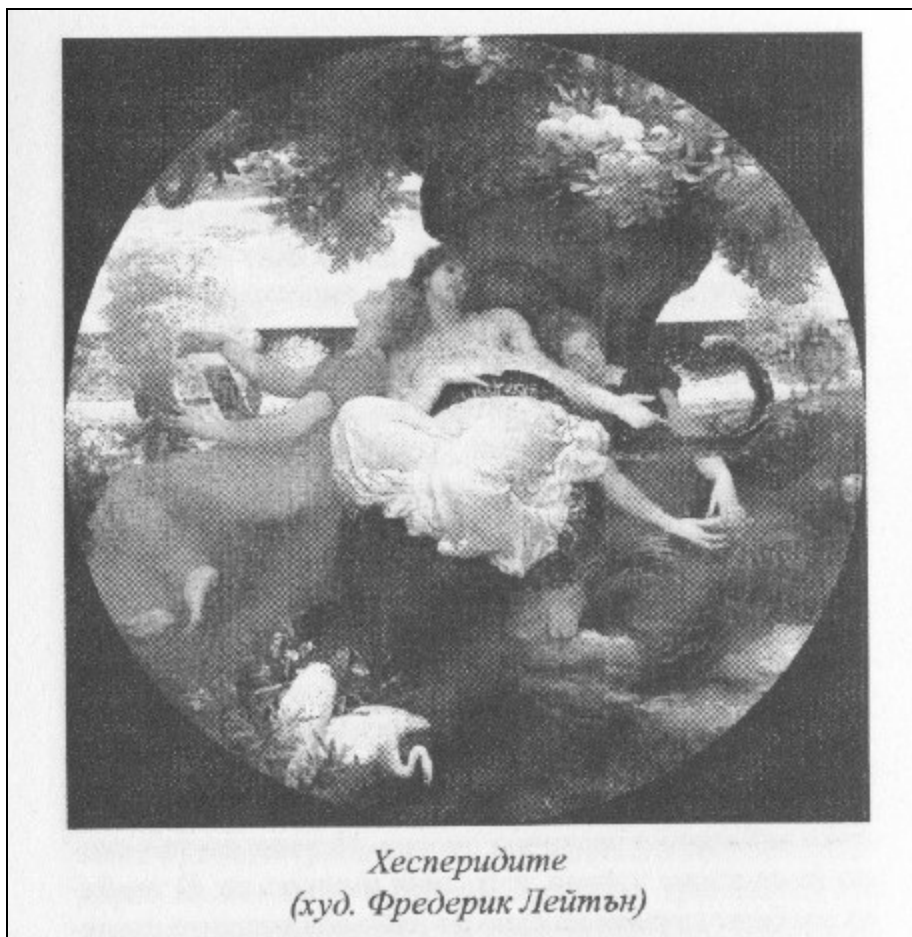
Титанът Япет имаше четирима сина — търпеливият Атлас, разумният Прометей, дръзкият Менетей и слабоумният Епиметей. Когато Зевс осъди титаните заради бунта им срещу него, на разполагащия с огромна сила Атлас отреди да крепи небесния свод и да живее далеч от Олимп, край океана, който бе наречен по името му — Атлантически.

Това си имаше и положителни страни за Атлас, макар и да бе наказан. Разполагаше с необятни владения далеч от Зевс. В тучните зелени ливади пасяха стадата му — многобройни крави, овце и бикове. Притежаваше и неизбродими овощни градини, които даваха най-разнообразни плодове.

*Атлас и Хесперидите
(от неизвестен художник)*

В една от градините, в която живееха дъщерите му нимфи — Хесперидите, се извисяваше приказно дърво, раждащо златни ябълки. Дъщерите му си играеха с тях и се забавляваха. Това беше любимото дърво на баща им.

Но понякога сърцето на Атлас се свиваше. Това ставаше, когато си спомняше отдавнашното предсказание на леля си — титанидата Темида, която стана богиня на правосъдието. Тя го бе предупредила, че син на Зевс, роден от смъртна, ще открадне златните ябълки.

За какви ли не огради и препятствия по пътя към градината на Хесперидите бе мислил Атлас. Все му си струваше, че каквото и да стори, няма да е достатъчно, за да опази златните ябълки.

Накрая титанът сам издигна висока стена, опасваща градината. Получи се нещо като крепостна стена, но в гигантски размери. На входа Атлас постави огнедишаш дракон. Дъхът му можеше да изпепели всеки, дошъл с лоши намерения. Като разпереше криле, той закриваше целия вход.

Атлас не гледаше с добро око на всеки чужденец, появил се в неговите земи. Затова странниците, чули тази мътва, заобикаляха владенията му. Дори само дребно подозрение можеше да застраши живота им.

Мълвата бе достигнала и до ушите на Персей. Но стигайки владенията на Атлас, летейки по въздуха с крилатите сандали, подарени му от нимфите, той не се притесни

особено. От една страна, той нямаше намерение да краде каквото и да било. Сърцето му бе изпълнено с чисти намерения, а не желание за подмолни действия спрямо Атлас. От друга страна, мислите му бяха насочени в различна посока. Искаше ден по-скоро да се върне у дома, изпълнил мисията си. В торбата му беше главата на едно от най-ужасяващите създания, съществували на този свят. Това, че я притежаваше, му даваше и неочаквана сила да се справи с всякакъв противник. Достатъчно беше просто да затвори очи, да бръкне в торбата и да я покаже на врага си.

Отдалеч видя огромната фигура на Атлас, който придържаше високо на плещите си небесния свод. За това се изискваше наистина титанична сила. Вътрешно в себе си Персей му се възхити. Когато го наближи, рече, изпълнен с най-дружески чувства:

— Привет, Атлас! Аз съм Персей, син на Зевс и царската дъщеря Даная. Идвам отдалеч. Имам една молба към теб. Мога ли да отдъхна в твоите владения, защото ме чака още дълъг път?

Като чу това, Атлас застина. Мускулите на гигантските му ръце видимо се напрегнаха. Споменът за пророчеството превзе мислите му. Вътре в него се насъбра жесток гняв, който можеше всеки момент да изригне като вулкан от него.

— Пръждосвай се по-далеч от дома ми! — всяка дума бе процедена през заплашително стиснатите зъби на титана.

Персей се сепна.

— С какво съм заслужил подобно посрещане?! Нямам никакви лоши намерения спрямо теб. Чувал съм, че не обичаш странници да минават през владенията ти, но чак такава злоба не съм очаквал.

Титанът не можеше да сдържи яда си, но се опита да го пренасочи. Зевс го бе наказал да държи небесния свод. На него трябваше да се сърди. Но той бе господарят на богове и смъртни! Атлас би трябвало да се отнесе по-почтително към един негов син. Но ако не го зачете като такъв, значи нищо не му дължи! Трезвите мисли постепенно изплуваха над бушуващото море от гняв.

— Ти не си син на Зевс! — враждебно рече Атлас. — Какви ли не самозванци са минавали от тук. Ти си поредният. Всеки може да дойде тук, да лъже и да краде, както и да говори, че е син на Гръмовержеца. Махай се!

*Персей и Атлас
(литография на Барбие)*

Сега вече и душата на Персей се изпълни с гняв. С нищо не бе предизвикал такова отношение. Атлас се бе показал като негостоприемен домакин, но и бе се отнесъл със злоба към него, когото виждаше за пръв път.

— Разкарай се от владенията ми! Ще ми идва някакъв си непрокопсаник и ще ми твърди, че бил син на Зевс. Кой знае от кой роб те е заченала майка ти?-

Гневът в Персей се взриви. С рязко, изпълнено с яд, движение той посегна към торбата, която беше оставил в краката си.

Отвърза връвта, бръкна вътре, затвори очи и извади кървавата глава на горгона Медуза.

Змиите, които представляваха косата ѝ, още бяха живи. Вдигнаха глави, засъскаха и показаха отровните си зъби. Изцъклените очи на Медуза сякаш се вторачиха в титана.

Атлас застина и мигом се вкамени, превръщайки се в огромна планина, която щяха да нарекат с неговото име в една бъдеща страна, която щеше да се казва Мароко.

Титанът щеше да има още един шанс, предоставен му от Зевс, да си върне предишния облик. Но след много години един потомък на същия този младеж, когото сега беше обидил, щеше да открадне с хитрост златните ябълки на Хесперидите. За да се сбъдне пророчеството на Темида. Той също щеше да бъде син на Зевс, роден от простосмъртна жена.

Андромеда
(худ. Йоахим Ейтевал)

Една прикована с вериги девойка стоеше в подножието на огромна скала, политаща стръмно към морето. Бе облечена в бяла тога, чиито гънки се спускаха по прекрасното ѝ младо тяло. Лекият ветрец ги поклащаше и те галеха съвършената фигура, изсечена сякаш от длетото на най-талантливия скулптор. Дългата ѝ тъмнокестенява коса искреше под лъчите на възходящото слънце и се спускаше към добре оформените ѝ гърди.

Лицето ѝ обаче бе толкова бледо, че тя сякаш още сега мигом щеше да прекрачи в подземното царство на Хадес. Очите ѝ бяха пълни със сълзи, които се стичаха по преbledнелите ѝ бузи. Погледът, изпълнен с неизказан, но огромен страх, бе втренчен в морето, като че ли точно оттам щеше да излезе най-големият кошмар в живота ѝ или пък това беше входът към царството на Хадес.

Така я видя Персей, който с крилатите си сандали бе долетял до Етиопия и царството на Кефей.

Красотата ѝ го привлече и възхити, а страданието ѝ събуди съжаление у него.

Вече близо до скалата, Персей я попита:

— Какво се е случило? Защо са тези вериги?

— Баща ми ме окова. Но вината не е негова. Направи го под давление на гражданите, които пожелаха да бъде пренесена в жертва.

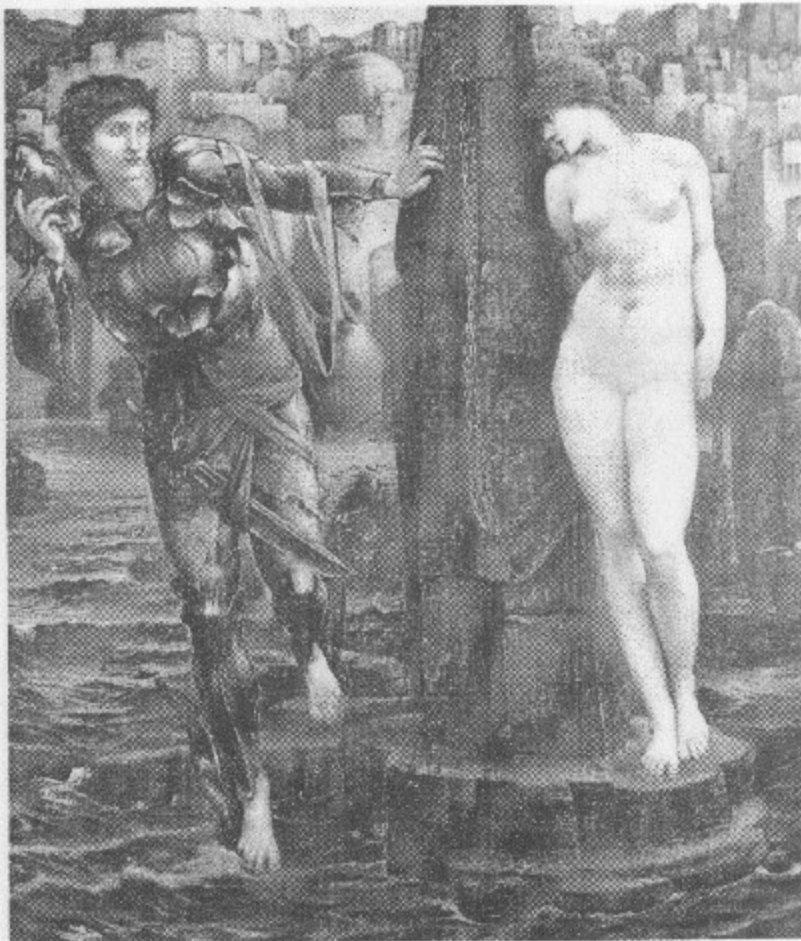
— Защо? Какво си сторила?

— Нищо... — гласът ѝ звучеше отмалял и превзет от примирение. — Изкупвам греховете на майка си.

Състраданието на Персей към нея нарасна.

— Коя е майка ти? Какво толкова лошо е направила, че детето ѝ трябва да бъде пожертвано?

— Майка ми е добра жена. Не си прави погрешни изводи. Казва се Касиопея и е царицата на тези земи заедно с баща ми — цар Кефей. Но майка ми е суетна и сглупи да влезе в спор с Нереидите, че е по-красива от всички на света. Да, вярно е, че е красива. Но човек трябва да бъде по-скромен и премерен в приказките си. Под влияние на жена си Амфитрита, която е една от Нереидите, Посейдон ни наказва всички, които живеем тук. Причини морски бури и тайфуни, които доведоха до много наводнения. Водата заля брега и навлезе навътре в сушата, като помете всичко по пътя си. След това от морето излезе Кето, гигантско чудовище, което донесе много мъка и страдание в нашите земи. Опустошава и убива, а след това отново се прибира вътре в морето.

*Персей и Андромеда
(худ. Едуард Бърн-Джоунс)*

Това продължава да се повтаря и ужасът не свършва. Затова баща ми Кефей проводи хора, които да се допитат до оракула в Амон. Те се върнаха с вестта, че избавление от бедствията ще настъпи само тогава, когато аз бъда обречена на чудовището...

С разказа й нарастваше и страхът й, който разширяваше очите й. Но не ги правеше по-малко красиви. Персей усети, че потъва в тях и е готов на всичко, за да прогони веднъж завинаги страданието и страха от тях.

*Персей и Андромеда
(худ. Рубенс)*

— Как се казваш? — попита.

— Андромеда — отговори тя и името ѝ се изля като мотив на песен от устата ѝ. — А ти?

— Аз съм Персей.

Някакъв неочакван и неизпитван досега свян заля младежа и той сведе очи пред втренчения ѝ за миг поглед в него. Но това бе само за частица от секундата.

Героят, натрупал вече достатъчно опит, сблъсквайки се с наглед много по-могъщи същества, се пробуди в него.

— Ще ти помогна. Ще те избавя от това чудовище, колкото и страшно да е то — смело и уверено рече Персей.

Симпатиите на Андромеда към него се засилиха:

— Благодаря ти за готовността. Това все пак е някаква опора в безизходицата ми. Ще ми даде сили да посрещна ужасната си съдба.

— Вероятно не вярваш, че мога да се справя с това чудовище? Аз съм син на Зевс, а в тази торба е главата на горгона Медуза, която лично отсякох от отвратителното ѝ туловище.

Мечът, който виси на хълбока ми, е дар от Хермес, а огледалният щит принадлежи на самата Атина Палада. Мислиш ли, че с подобно снаряжение нямам никакъв шанс в една такава схватка с наглед очакван изход? Не се притеснявай... Но дори и да загина, знай, че го правя с увереност, че си струва риска. Девојка като теб не бива да бъде предадена на това чудовище, а трябва да носи наслада за очите на хората и да се раждат песни, прославящи хубостта ти.

Бегла усмивка напъпи на стиснатите ѝ от мъка устни. Щеше да разцъфти, ако с крайчеца на погледа си не бе зърнала надигащо се вълнение дълбоко в морето.

— Късно е. То идва!

Сякаш някаква гигантска вълна, каквато Персей никога не бе виждал през живота си, се бе надигнала и с удивителна за размера си бързина се движеше към брега.

Слънцето изплашено се бе скрило зад причернелите облаци и мрак се спусна като було над всичко, до което погледът доскоро достигаше.

Едно бяло петно се спусна отвисоко и пресече целия този мрак. Беше прекрасен бял кон с разперени криле.

Можеше да има само един такъв и Персей вече го беше виждал. Дори бе присъствал, така да се каже, на неговото раждане.

Пегас, явно пратен от Зевс, се спусна на брега, доближи Персей и Андромеда и сведе глава.

Персей доближи ръка до ноздрите му. Помилва го. Цялата тази нежност продължи само частица от секундата.

Младежът бързо се метна на крилатия кон. Торбата вече бе на рамото му. В дясната си ръка стискаше меч на Хермес. Щита бе преценил, че няма да му е нужен. Както и крилатите сандали — сега имаше на разположение нещо много по-добро от тях.

Киновизия от филма "Сблъсъкът на титаните"

Персей почувства, че се изпълва от хъс за битка. И за победа!

Крилатият кон и ездачът му полетяха към прииждащата към брега гигантска вълна.

Бърз като стрела, Пегас светкавично я пресрещна, извисявайки се над нея.

Когато погледна надолу, Персей забеляза, че не бе вълна, а някакво наистина гигантско рибоподобно създание. То от своя страна бе видяло летящия бял кон и ездача му. Отвори устата си и вътре се разкри огромна паст, оброчена от големи остри зъби.

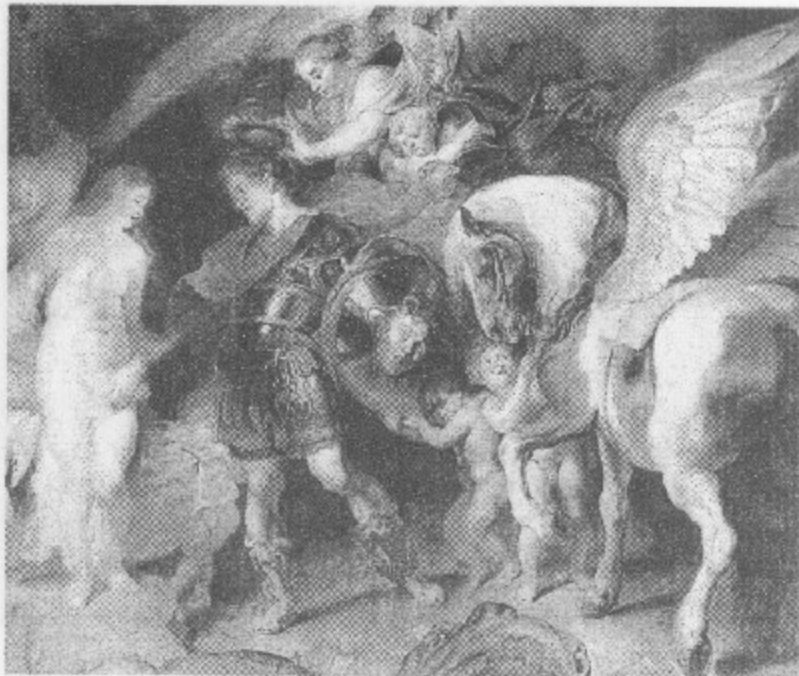
Сърцето на Персей се сви. Дъхът му сякаш спря за миг.

Но ръката му още по-здраво стисна меча. С другата погали Пегас по буйната грива. Насочи меча си надолу и крилатият кон без никакво колебание се устреми надолу.

Чудовищното създание удари с опашката си и огромни вълни понесоха към епицентъра на въртопа си коня и ездача. Пегас бързо се окопоти и не се поддаде на течението, а се върна обратно нагоре.

Персей се подготви за нова атака. Спускайки се отново надолу, той проряза люспестата броня на чудовището. Стори му се, че зърна кръв, но не бе сигурен. Нанесе нов удар.

Разярен, звярът отново раззина ужасяващата си пасть, издавайки смразяващ кръвта рев. Беше готов да погълне и Персей, и Пегас.

*Персей и Андромеда
(худ. П. П. Рубенс)*

За Персей имаше само един начин да се справи с чудовището.

Бяха се приближили към брега. Младежът извика на окованата девойка:

— Андромеда! Затвори очите си! Послушай ме!

После бръкна в торбата, изви поглед настрана и извади главата на Медуза.

Чудовището застина в яростта си. Бе се превърнало в камък. Явно изведнъж натежал, той започна бавно да потъва.

*Персей и Андромеда
(худ. Пиер Минар)*

Викове на радост се разнесоха на брега.

Персей различи сред групичката хора достолепните фигури на величествен брадат мъж с корона на главата и красива жена, осанката на която с нещо му напомни Андромеда.

Бяха цар Кефей и царица Касиопея.

Явно дочули рева на чудовището, те бяха хукнали към брега със свитата си.

Изненадата им бе огромна и неопикуема. Един млад мъж, яхнал ослепително бял крилат кон, бе поразил създаието, което им беше причинило толкова много беди и щеше да грабне едничката им дъщеря.

Ковачи разбиха тежките окови, в плен на които беше Андромеда. Залети от радост, щастливите родители прегърнаха рожбата си.

Наблизо беше Персей, прощаващ се с Пегас.

Крилатият кон имаше друга съдба. И тя не бе свързана с тази на Персей. Службата му беше да носи мълнии на Зевс, с които Гръмовержецът да наказва провинилите се. Или просто да излива гнева си.

По-късно на Пегас бе съдено да бъде опитомен и да служи на друг смъртен герой — Белерофонт, който щеше да срази огнедишашата Химера.

*Персей
(статуя на Бенвенуто Челлини, Флоренция)*

БИТКА ПО ВРЕМЕ НА ПИР

Масите, обградени от цветя и зеленина, бяха опънати в дълга редица, чийто край не се виждаше. Бяха отрупани с всевъзможни вкусни ястия, печива и плодове. Вокалите бяха пълни. Робите допълнително смесваха в огромния съд, наречен кратер, виното с вода, както изискваше традицията. Сцени с богове и прочути герои бяха изобразени на съда по такъв начин, че гостите, дошли на пиршеството не можаха да сдържат възхищението си.

Спасяването на Андромеда бе достатъчен повод за пир, но наздравиците, които сега се вдигаха, бяха за друго — за брачно щастие.

Любовта, родила се от първите погледи, разменени между Персей и Андромеда, бе увенчана със сватба.

Цар Кефей и царица Касиопея с радост се съгласиха да дадат ръката на дъщеря си на нейния неочакван спасител, буквално дошъл от небето с крилатите си сандали.

Първата работа обаче на Персей след схватката, за която дълго време щеше да се говори, беше да принесе богати жертви на защитниците си от Олимп — Зевс, Хермес и Атина. Без тяхната подкрепа и закрила той едва ли щеше да оцелее.

Когато се настаниха на лежанките и виночерпците им наляха бокали с вино, цар Кефей вдигна наздравица:

— Синко Персей и дъще Андромеда, дано Зевс и Хера, Афродита и Атина, и всички богове отредят дълго и безоблачно щастие край брачното ви огнище, да имате много деца, които да ви радват и от своя страна също продължат рода ни! Дъще Андромеда — обърна се към нея царят, — ти беше слънцето, което стопляше дните ми. Нека сега огряваш живота на този смел младеж, който те избави от смъртта, на която беше обречена! Персей, грижи се добре за нея. Тя ще ти донесе само щастие!

— Благодаря! — рече Персей. — Ще се грижа за Андромеда. Нека боговете чуят твоите молитви! След всичко, което ми се случи, любовта на Андромеда е най-неочакваната и най-голяма награда за мен.

— Разкажи ни за преживелиците си — подкани го Кефей.

И Персей, който, пътувайки по света, бе добил опит в общуването, с което се бе развило и красноречието му, сладкодумно разказа приключенията си до острова на горгоните, намиращ се на най-западния край на света, и обратно. От една страна, заради скромността си не наблягаше на смелостта и героизма си в подвизите, които бе извършил с божествената закрила на Хермес и Атина. От друга, все пак не пропусна любопитните моменти, които подправиха разказа му и присъстващите на пира със затаен дъх изслушаха всичко. След това щяха да го препредават от уста на уста и така славата на Персей щеше да се понесе по света почти с бързината на крилатите му сандали.

Пируващите пиха за здравето на безстрашния младоженец. Един през друг се чува възторжени благословии:

— Нека късметът никога не те изоставя!

— Нека всички богове бдят над теб!

— Нека името ти пребъде във вековете!

Андромеда гледаше със светла усмивка съпруга си.

Целият ѝ лик издаваше щастието, което я преизпълваше. Това вероятно бе най-радостният ден в живота ѝ досега. Робини притичваха край нея, носейки ѝ освежаващи напитки и апетитни неща от трапезата. За нея обаче насладата беше да гледа съпруга си, обезоръжаващ с красотата, чара и остроумието си...

Оставили се в плен на виното и насладата от вкусотиите, пируващите не разбраха откъде изведнъж се разнесе бранен шум. Мечове със звън се удариха в железни щитове. Чуха се предсмъртни стонове и викове.

Пируващите неочаквано се бяха оказали наред бойно поле.

Лееше се кръв.

Изкормени стражи напразно притискаха ръце към провисналите си навън вътрешности и се стоварваха на пода. Агонията им там продължаваше, а кръвта се разливаше щедро по мраморните плочи, обогряйки ги в червено.

Ужасяващата гледка втрещи голяма част от пируващите. По-страхливите, но и по-бързи в реакцията си мълниеносно се бяха оказали под масите, отрупани с храна и плодове.

По-смелите, в това число и Персей, веднага бяха потърсили оръжията си и застинали в отбранителна поза, бяха готови да посрещнат всеки враг, пристъпил към тях.

Първоначално объркан, цар Кефей сравнително бързо се окопоти, щом разпозна предводителя на кървавите пришълци.

— Финей! Какво търсиш тук? — попита остро той исполинестия здрав мъж с остра брада и зъл пламък в очите.

— Дойдох на сватба — ехидно отговори вражият предводител.

— Нямаш никакво право да идваш тук с твоята банда убийци!

— Имам. Това е правото на този, чиято чест е накърнена — остро каза Финей. — И идвам тук, за да убия оня, който ми открадна годеницата. — Погледна злобно към Персей и с незагаснало ехидство в крайчеца на устните си изплю думите: — Няма да те спасят крилатите ти сандали, а летящото ти конче май е повече фантасмагория на простите и тъпи селяни.

— Не те познавам и не искам да те познавам! Не знам как съм те обидил, но щом искаш смъртта ми, едва ли очакваш да стоя със скръстени ръце и смирено да я приема — отговори Персей.

— Чакай! — спря го цар Кефей. — Ти нямаш нищо общо с това! Да, истина е, че Финей беше годеник на Андромеда. Но годежът приключи тогава, когато гражданите послушаха оракула в Амон и настояха да дадем дъщеря ми като жертва на чудовището. Финей не я защити, а си подви опашката и се покри като последния страхливец. Никой не чу нищо за него до този момент. Как смееш да си толкова нагъл и безскрупулен, Финей?! — обърна се с укор и възмущение към него царят.

— Позволява ми го правото на по-силния. Зад гърба ми има десетки въоръжени мъже, които така са жадни за кръв, че не е проблем мигом да ви заколят като жертвени животни. Аз съм господарят на положението! Чудя се как ти стиска да продължаваш да се правиш на цар и повелител?! Но не съм дошъл да ти търся сметка на теб. Защото утре може да сме роднини и да си ми станал тъст — с непотопяемо ехидство се изсмя в лицето на царя Финей, а едрият

воин зад него се изхили гръмогласно. — Не за теб, за него съм дошъл — посочи към Персей той. — Неговата сметка ще видя и на никого няма да му стиска да застане до него и да го защити, защото главата му ще се търкулне до неговата!

Финей заканително размахна меч си във въздуха. После, сякаш се отказа, изненадващо го вкара в ножницата, която висеше на хълбока му, и грабна копието от ръката на стоящия до него воин. Замахна и го метна към Персей. То се заби в лежанката му и завибрира там. Със светкавичен жест Персей го изскубна и го прати обратно към Финей. Изненадан, Финей се хвърли на земята. Копието прониза най-верния воин на Финей — още по-едрия Рет, който бе стоял зад него и се бе хилил на злобното му остроумие.

Докато пронизаният от копието се стоварваше с цялата си тежест на пода, Финей бързо се изправи и даде знак на воините си, които стояха на входа на залата за пиршества. Здрави, едри и тромави, те нахълтаха в залата като стадо глигани.

Посякоха тези, които извадиха мечове срещу тях. Кръвта, която не спираше са се лее, покри вече целия мраморен под, оцветявайки го изцяло в червено и правейки го хлъзгав, лепкав и страшен.

Немалко от мъжете, които до този момент бяха пирували и още не бяха намерили прикритие при най-страхливите си другари под масите, се отдръпнаха встрани и залепиха гърбове към стените на залата. По този начин проправиха свободен път към почетното място, където беше Персей.

Повечето от тези, които доскоро го обграждаха, възхищаваха му се и го славословеха, също се отдръпнаха от него. Останаха само трима воини, които смело стискаха мечовете си и бяха готови да се бият с тези, които бяха осквернили сватбения пир.

Сякаш другарски настроените към Персей Атина и Хермес бяха застанали до него, вдъхвайки му смелост и сила. С острия си закривен меч той прониза първите, които го нападнаха. Но прииждаха още и още.

Той се защитаваше, закрил мускулестия си торс с огледалния щит, даден му от Атина, а с дясната си ръка, стиснал здраво меч си, нанасяше смъртоносни удари на прииждащите.

В краката му бързо се оформи купчина от кървави трупове.

За миг настъплението стихна, сякаш воините на Финей започнаха да се колебаят дали да се втурнат към смъртта си.

*Персей се сражава с воините на Финей
(худ. Себастиано Ричи)*

Персей пусна меча и щита си.

С голи ръце, невъоръжен сграбчи огромния бронзов кратер, в който смесваха виното с вода. Вдигна го с титанична сила и го хвърли към групичката стъписани вражески воители. Удари в главата един от тях и той се стовари мъртъв на земята. Още трима бяха ранени и паднаха с викове на ужас на пода до мъртвия си другар.

Но това беше явно временно надмощие. Воините на Финей като че ли нямаха чет. Прииждаха още и още, а мъжете, които го бяха подкрепили и бяха извадили мечове в негова защита, вече лежах мъртви.

Тогава Персей, който отново беше взел меча и щита си, разбра, че има само един шанс.

Потърси с поглед торбата, която винаги беше с него. Видя я до лежанката, на която се бе настанил по време на пира. Втурна се натам, с бързо движение грабна торбата, отхлаби връвта и преди да бръкне вътре, гръмка извика:

— Всички, които вярват в мен, да затворят очи!

Андромеда вече знаеше какво ще последва. Притесненията и страховете ѝ, които я заляха при вида на кървавия сблъсък, постепенно започнаха да намаляват, макар и в сърцето ѝ да започна да се намотава топка ужас, но от друго естество. Тя стисна очи, притаи дъх и наостри слуха си.

Заедно с нея това сториха и цар Кефей, царица Касиопея, няколко царедворци и роби. Със затворени очи те само слушаха какво се случваше.

Викове, крясъците, звънът на оръжие в един миг секнаха. Настъпи мълчание. Гробно и зловещо. Толкова ужасяващо, че притаилите дъх и затворили очи бяха изтръпнали от страх и се плашеха отново да погледнат какво се случва в залата за пиршества.

Андромеда отвори очи и видя Персей да завързва с връвта торбата си.

Всички вражески воители, някои царедворци и роби бяха се вкаменили. Едните държаха копия, щитове и мечове в заплашителни пози, другите бяха просто с невидещ вече нищо

поглед. В застиналата поза на каменни статуи бяха и няколко страхливци, подали си любопитно главите изпод масите. Комичните им фигури придаваха леко гротесков оттенък на разигралата се сцена.

Оцелелите радостно се спогледаха. Бяха преживели две ужасяващи изпитания и бяха запазили живота си — вражеското нападение и изкушението да погледнеш в очите отвратителната глава на горгона Медуза.

Сред каменните статуи на вражески воини се мерна движение. Погледът на Персей откри току-що отварящия очите си Финей.

Погледите им се пресрещнаха.

Нападателят мигом разбра какво се бе случило и през каква заплаха бе преминал. Духът му бе пречупен като липова клонка. Не му оставаше нищо друго, освен да се моли:

— Ти си победителят, Персей! Нека забравим спора между нас. Нямам никакви претенции към теб. Животът ми е по-ценен от една тъпа Андромеда!

— Не си прав! Жена ми е много по-умна от един страхлив воин с болни амбиции и фалшиво честолюбие. И ти сам ще ѝ напомняш за това всеки ден!

Персей метна на рамо торбата си и го повлече зад една колона. Изви глава настрана и му показва съдържанието на торбата си.

Колкото и да не искаше да види какво има там, очите на Финей сами намериха вкаменяващия поглед на Медуза. Коленичилият воин се бе превърнал наистина в статуя — на преклонените амбиции и пречупеното честолюбие.

В двореца на цар Кефей и царица Касиопея се роди първият син на Персей и Андромеда. Наречекоха го Перс, по името на баща му. Съдено му бе да израсне при дядо си и баба си, а по-късно да се превърне в родоначалник на великите персийски царе.

Водейки известно време щастлив и безоблачен живот, Персей не бе забравил своя дълг. Трябваше да се върне в Сериф и да докаже, че е изпълнил успешно мисията си.

Воините бясно тропаха на вратите на храма, но нямаха достатъчно смелост и дързост да ги разбият. Дори и цар Полидект да ги накажеше жестоко, че не бяха изпълнили заповедта му, тях повече ги беше страх от гнева на Зевс.

Тъкмо вратите на неговия храм не се решаваха да осквернят. Пред неговия олтар Даная и Диктис бяха потърсили закрила.

Преди два дни Теломена, съпругата на Топос, началника на царската стража, бе дошла при нея с тревожна вест. Жената хранеше топли чувства и симпатии към Даная, защото бе излекувала малкия ѝ син от болест, която жреците смятаха за нелечима. Даная познаваше лековити треви, защото като дете бе скитала с дойката си из горите и поляните край Аргос и кърмачката ѝ ги бе показала.

— Царят е решил, че синът ти Персей е загинал, щом не се завръща. А всъщност Полидект никога не е и смятал, че той ще се върне, защото нарочно го прати на сигурна смърт. Мина доста време, което, според царя, трябва да е стопило надеждите ти, че Персей ще си дойде. Затова смята насила да те вземе за своя жена. И по всяка вероятност още утре ще прати стражите си да те отведат при него.

Вестта за насилието, което царят искаше да упражни над нея, бе изплашила Даная и я бе накарала да изпадне в паника.

Не стига, че всяка сутрин тя се събуждаше с притеснение за Персей да не би да му се е случило нещо по пътя, водещ го към изпълнение на задачата, която бе приел. Първата ѝ работа беше да отправи молитва към баща му Зевс да го върне жив и здрав вкъщи. Но времето минаваше и от него нямаше никаква вест.

Единствената ѝ опора беше Диктис. Сърцето ѝ бе изпълнено от благодарност и привързаност към този добър, тих и скромн мъж. Той винаги бе готов да я защити с цената на всичко. Но струваше ли си сега заради нея да даде живота си?! Въпреки че му беше полубрат, на Полидект нямаше и да му мигне окото да нареди да го убият, ако реши да защити Даная.

Когато сподели чутото от Теломена, тъкмо това бе първата реакция на Диктис:

— Ще дам живота си за теб! Ти превърна бедната ми къща в прекрасен дом и осмисли съществуването ми. Само през трупа ми воините на Полидект ще те вземат от този дом!

— Смъртта ти ще е напразна... Можем ли да избягаме някъде или да се скрием на място, където Полидект няма да ни намери? — попита Даная.

— Трудно ще е. Той има шпиони навсякъде... — мрачно, поставен в безизходица отговори Диктис.

Но после изведнъж го осени една мисъл:

— Знаем къде можем да потърсим закрила. На място, където царят няма власт. Ще отидем в храма на Зевс и там жреците ще ни приютят.

Така Даная и Диктис бяха намерили закрила там.

Но сега воините на царя тропаха на вратите на храма и имаше опасност да се опитат да проникнат насила вътре — притесняваше се Даная. Тя отправяше една след друга горещи молитви към Гръмовержеца да я избави, да ѝ прати спасение. Готова бе по-скоро храмът да се срути над нея, отколкото да стане жена на омразния и гнусен Полидект.

Тропотът по вратите на храма неочаквано престана. Възцари се гробовна тишина, сякаш Зевс бе слязъл от Олимп и бе накарал стражите отвън да млъкнат и да се вцепенят веднъж завинаги.

След малко вътре се чу леко почукване на храмовите порти, много по-различно от ожесточеното бумтене доскоро.

Един до болка познат и любим глас рече вежливо, но настойчиво:

— В името на Зевс, отворете вратите!

Даная разпозна гласа на сина си.

Втурна се от олтара навън към портите, още преди жреците да са се взели в ръце и да се насочат натам. Нетърпеливо даде знак на храмовите слуги да дръпнат огромните резета, запречили вратите. Те се засуетиха и с общи усилия се справиха бързо.

Даная се промъкна през откренатите порти и видя отвън възмъжалия си син. Косата му бе по-дълга, тялото му бе заякнало и придобило още по-мургав загар. В ръцете си стискаше бляскав огледален щит, какъвто не бе виждала, и също толкова непознат ѝ закривен меч. В краката му имаше някаква торба, пристегнатата здраво с обикновена връв.

Но Персей не беше сам, а с голяма свита. Близо до него беше изключително красива млада жена, която притеснено се усмихваше. С тях бяха няколко воители и слуги, които не ѝ бяха познати. А стражите на Полидект се бяха превърнали пред храмовите порти в каменни статуи. Бе се случило чудо! Зевс беше отговорил на молитвите ѝ и ѝ бе пратил спасение. Най-щастливото спасение!

Развълнуван не по-малко, синът прегърна майка си. Със загрубяла ръка — непозната, но негова, Даная усети, че той избърсва сълзите ѝ на радост, капещи от очите я. Тя бе задъхана от вълнение и не можеше да ги спре. Толкова дълго бе чакала този момент, когато нейният любим син се завръща вкъщи. Сега имаше чувството, че продължава да сънува.

Диктис бе застанал на входа на храма. Тихо гледаше този миг на постигната мечта. В очите му заискряха сълзи, но той се опита да ги сдържи.

— Благодаря ти! — обърна се към него Персей, като го видя. С едната си ръка продължи да придържа майка си, чиито крака бяха отмалели, а с друга посрещна Диктис. — Благодаря ти, че в труден момент винаги си до майка ми! Благодаря ти за всичко, татко!

Сега и Диктис се просълзи. Последната дума така го развълнува, че всичките му вътрешни задръжки бяха пометени като от пролетен порой и чувствата му излязоха на повърхността.

— Да, ти си моят земен баща. Ти ме отгледа и до голяма степен ти ме направи това, което съм.

— Благодаря ти, сине! — рече развълнуваният Диктис. — Щастлив съм, че се върна жив и здрав у дома.

Персей и Диктис се прегърнаха.

После младият мъж изведнъж се сепна:

— Прощавайте, това е красивата ми съпруга Андромеда. По пътя си срещнах много зло, ужасни създания и смъртоносни опасности. Но срещнах и любовта. Андромеда е дъщеря на цар Кефей и царица Касиопея.

Даная и Диктис я прегърнаха, приемайки я за своя дъщеря.

Вестта за завръщането на Персей още не бе стигнала до двореца, където цар Полидект отново пируваше.

По всичко личеше, че пирът бе в разгара си. По масите имаше храна, но сред нея цареше безпорядък. Край лежанките имаше локви повръщано, носеше се зашеметяваща воня на пикня и нечистотия.

Пируващите вече бяха на предела на възможностите си да ядат, пият и повръщат. С оплитаци се езици те се опитваха да разговарят, но завалваха думите сякаш говореха някакъв непознат език.

Когато Персей се появи в залата, пропуснат от стражите без особено внимание от тяхна страна, Полидект се опита да го фокусира с поглед:

— Кой си пък ти? Май ми приличаш на някого...

— Аз съм Персей, синът на Даная — отвърна гордо младият мъж.

Царят се изненада, после примляска нещо в устата си и рече:

— Аааааа, да, да... Скатал си се някъде, мина време и реши да се домъкнеш насам, а?

— Не, просто изпълних обещанието си и ти донесох главата на горгона Медуза — спокойно отвърна Персей.

Полидект започна да се кикоти, а пияниците около него също се включиха и почнаха да му пригласят, държейки се за издутите си коремци или тропайки с мазните си ръце по масите.

— Какво... си ми... донесъл? — попита царят, неспирайки с кикота си. — Правилно ли чух? Донесъл си ми главата на горгона Медуза?

Избухна още по-гръмък залп от подмазвачески кикот.

— Лъжец! Мръсен, жалък лъжец! — развика се Полидект.

— Лъжец! Лъжец! Лъжец! — поде хорът му от подмазвачи.

— Щом не вярваш, ето, виж! — отговори разгневеният Персей.

Бръкна в торбата, която бе праметнал на рамото си, и показа на невярващите това, което бе вътре в нея.

*Персей с главата на горгона Медуза
(худ. Лука Джордано)*

Кръвта още не бе засъхнала по страховитата глава на горгона Медуза. Косата ѝ от змии се изправи и засъска, всявайки ужас и предизвиквайки викове на уплаха сред присъстващите. Ала не за дълго. Всички млъкнаха. Бяха се вкаменили, приковали очи в изцъкления хипнотизиращ поглед на горгона Медуза.

Вкаменен бе и този, който най-много заслужаваше това жестоко наказание — Полидект. Персей не искаше да поеме властта над остров Сериф и да се превърне в тиран.

— Мисля, че ти заслужаваш най-много да станеш цар — рече той на Диктис. — Никой не би управлявал по-мъдро и по-справедливо от теб.

Така Диктис стана цар на Сериф, а Персей реши да се върне с майка си и Андромеда в Аргос, където се беше родил.

Но преди това му оставаше да направи две неща.

Много пъти Андромеда го бе молила да ѝ покаже главата на горгона Медуза, подтиквана от любопитство. Три пъти бе свидетелка на последствия на магическата ѝ сила. Бе присъствала там, но не бе видяла нищо, само резултата — каменни статуи на хора или същества, които допреди това бяха изпълнени с живот.

— Моля те, Персей, моля те! — настойчиво умоляваше Андромеда. — Разполагаш със сила, която не притежава никой смъртен. Искам да видя толкова ли е ужасяваща. Ти самият си я виждал, а си още жив. Моля те, намери начин да ми я покажеш!

— Не искам да рискувам! — отказваше Персей. И внимателно ѝ обясняваше: — Не си заслужава да подлагам на опасност живота ти само заради едно любопитство. Виждал съм изражението на хора, мои врагове, които знаят какво ще се случи с тях, като видят главата на Медуза. Те отклоняват очите си, избягвайки вкаменяващия ѝ поглед, но нещо ги кара или привлича сами да погледнат в него. И сами попадат в обятията на смъртта, а душите им отплуват в царството на Хадес.

*Персей показва на Андромеда главата на Медуза
(худ. Едуард Бърн-Джоунс)*

Андромеда се съгласяваше с него. Но след време любопитството отново пролазваше в душата ѝ. И тя пак започваше да моли мъжа си.

Накрая Персей намери начин.

Отведе Андромеда на едно безлюдно място, далеч от друмищата, където нямаше вероятност да минат случайни хора и неволно животът им да бъде изложен опасност. Там имаше един изоставен кладенец.

Каза ѝ:

— Затвори очи и когато ти кажа, ще ги отвориш и ще видиш главата на горгона Медуза.

— Добре — съгласи се Андромеда.

Извърнал поглед встрани, Персей окачи страшната глава в храстите, надвесени над кладенеца. После отведе Андромеда до кладенеца и, държейки здраво ръката ѝ, рече:

— Отвори очи! Погледни в кладенеца!

Тя го послуша, надникна във водата и изтръпна. Сърцето ѝ сякаш спря да бие. Страх запълзя вътре в нея и я обзе цялата. Бе вперила очи в най-ужасяващото нещо, което бе виждала. Змиите върху главата на Медуза се бяха изправили и съскаха заплашително. Но най-

страшното бе погледът на горгоната. Тя сякаш беше жива и очите ѝ сграбчаха волята на човек, пречупваха я като крехко клонче и изпиваха живота му до капка. Изискваше се голяма смелост да погледнеш дори отражението на Медуза. Нозете на Андромеда премаляха и тя се свлече до кладенеца.

После нямаше спомен как Персей я е отвел обратно вкъщи.

Още нещо трябваше да направи Персей.

В деня преди отпътуването за Аргос той отиде да се разходи в притихналия залив край дома, в който бе израснал. Поне така каза на майка си и на красивата си съпруга.

Но всъщност, усамотен, призова Хермес и Атина Палада.

Те се отзоваха.

— Благодаря ви за закрилата и подкрепата! — рече им Персей. — Без тях аз със сигурност нямаше да се справя в изпълнението на мисията си да се сдобия с главата на горгона Медуза. Самата тя беше моето оръжие в безизходни ситуации и много ми помогна да изляза от тях. Но такова едно оръжие не бива да стои в ръцете на един смъртен. Той винаги би се изкушил да го използва. Дори и в моменти, в които не бива да го прави. Гневът е лош съветник. Знам го, но съм му подвластен. Атина, ти си богиня на мъдростта. Най-добре ти би могла да знаеш кога и как може да се използва това оръжие. Затова, заедно с щита, който ти връщам, ти давам и главата на горгона Медуза.

— Благодаря ти, Персей! — каза Атина. — Правиш нещо, за което друг смъртен дълго време би мислил и после не би го сторил. Защото ще се поддаде на изкушението да притежава такова страшно оръжие, което го прави непобедим. Но ти не си такъв! Ти си честен и почтен. Такъв, какъвто трябва да бъде един истински цар. Давам ти от моята мъдрост, за да станеш най-великият владетел, който Аргос е имал.

*Хермес и Атина
(худ. Джовани Батиста Тиеполо)*

Атина постави главата на горгона Медуза в средата на щита си и изчезна, удряйки в земята с копието си в знак за сбогуване с Персей. По-късно, когато богът лечител Асклепий, син на Аполон и Арсиноя, правнучката на Персей, щеше да насъбере достатъчно опит, богинята щеше да му даде от кръвта на Медуза. Тогава Асклепий щеше да открие, че кръвта от лявата страна на главата на Медуза причинява смърт, а тази от дясната ѝ страна лекува всякакви болести.

Хермес одобри постъпката на Персей, който даде ужасяващия си трофей на Атина. Известно време гледа младия мъж с възхитен поглед, като реши да го изчака да заговори пръв:

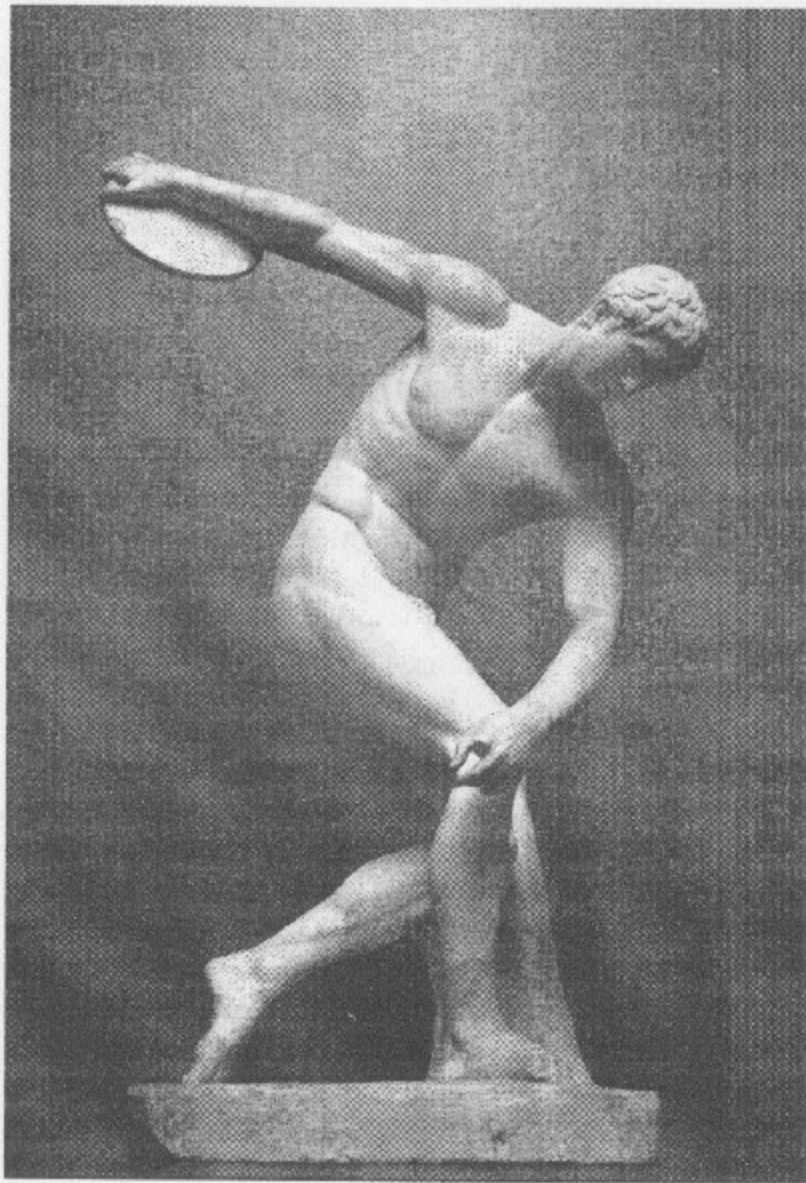
— Много ми помогна мечът ти, който ми даде, както и твоите наставления — рече Персей. — Длъжен съм да ти го върна.

— Недей! — отказа Хермес. — Задръж го. Времената са смутни и не се знае кога може да ти се наложи да го използваш. Той не е оръжие като главата на горгона Медуза. Силата не е в него, а вътре в теб!

— Добре — каза Персей, — но тогава ще те помоля да върнеш даровете на нимфите — крилатите сандали, шлема на Хадес и торбата. Те няма да са ми нужни повече.

— Ще го сторя, не се притеснявай. И се пази! Сбогом! — рече Хермес и отлетя, бърз като мисълта.

Персей остана известно време сам на брега на притихналия залив. Изглеждаше замислен. Но всъщност не мислеше за нищо. Беше просто пречистен.

Дискобол (статуя на Мирон)

Попътен вятър издуваше платната на кораба, с който Персей, семейството му и воините му плаваха към Аргос. Времето беше приятно и Андромеда и Даная непринудено разговаряха под сянката на навеса, спиращ лъчите на засилващото се слънце. Персей пък бе при воините си. Обсъждаха стратегията си в Аргос. Отиваха с мирни намерения, но все пак не знаеха дали ще бъдат посрещнати също с такива.

Междувременно славата на Персей се бе разнесла бързо навсякъде по гръцките земи. Млади и стари, мъже и жени разказваха за подвизите му — за това как бе отсякъл главата на горгона Медуза, за срещата му с Атлас, за това как бе спасил Андромеда от морското чудовище. Досега не бе имало такъв безстрашен и смел герой, получил могъща закрила от боговете на Олимп и проявил такъв героизъм. Бащи го сочеха за пример на синовете си, майки мечтаеха дъщерите им да срещнат такъв младеж.

Много преди корабът на Персей и близките му да стигне брега на Аргос, там вече се говореше за него. Мълвата достигна и двореца на Акризий, влезе през дверите му, достигна покоите на царя и сграбчи сърцето му. Страхът го скова. Внукът му не само бе оцелял, но и се бе превърнал в силен млад мъж, чиито героични подвизи го бяха облекли в слава. Предсказанието се сбъдваше. Оставаше да се случи последното от него — самият Акризий да загине от ръката на внука си.

Стъписването на царя беше само временно. Той щеше да се бори до самия си край. Започна напрегнато да мисли какво да стори, за да избегне това, което му беше предрекъл Делфийският оракул. И стигна до убеждението, че най-добре е да бяга. Не биваше никога да среща внука си.

Когато чу, че корабът на Персей е акостирал в залива на Аргос, той бързо стегна багажа си. Наредил да съберат в сандъци колкото злато можеха да носят слугите му. Също и най-необходимото от вещите му.

Нищо повече не го задържаше в Аргос. Жена му Евридика бе починала. Единственият му наследник бе Даная или по-скоро синът ѝ, неговият внук. Акризий просто щеше да му освободи престола и да се оттегли в неизвестна посока.

Вече бе помолил за гостоприемство Тевтамид, царят на полиса Лариса, намиращ се на север, в Пеласгиотида. Той се съгласи да го приеме и да му осигури дом и препитание.

С най-верните си воини и слуги Акризий побягна в посока към Лариса.

Когато видя родния бряг, Даная усети как сърцето ѝ заби учестено. Завръщаше се у дома. Странно, но не изпитваше неприятни чувства. Бе обичала баща си, а той се бе отнесъл изненадващо лошо към нея. Дали изминалите години бяха притъпили болката ѝ? Или привързаността към баща ѝ се бе оказала по-силна?

За разлика от майка си Персей имаше много бегли спомени и усещания, свързани с родния Аргос. Знаеше какво се бе случило и как с майка си се бе оказал в Сериф, където ги бе приютил Диктис. Но също като Даная и той бе обзет от някакво приповдигнато чувство.

Когато корабът достигна сушата, заедно с Андромеда и майка си Персей побърза да слезе. Неизчакал да свалят целия им багаж, той заповяда на воините си да вземат отвъдморските дарове, взети от страните, които бе пребродил. Носеше ги на дядо си.

— Искам дядо да разбере, че идвам с чисто сърце — бе споделил на майка си. — Не искам да си мисли, че идвам обзет от жажда за мъст и желание за кръвопролития.

Даная просто бе кимнала мълчаливо. Много неща около загадъчното поведение и лишението от логика действия на Акризий тя не можеше да си обясни. Но каквото и да бе направил, неговата кръв течеше във вените ѝ. Същата течеше и във вените на сина ѝ. Не искаше да посява в душата на Персей семената на омразата. И затова не го бе сторила толкова години.

Притесненията на Персей как ще бъде посрещнат в Аргос се изпариха още с влизането в града. Жителите му бяха разбрали за акостирането на кораба. Набързо бяха спретнали празнично посрещане и сега обсипваха пътя му с цветя. Чуваха се викове на ликувания и радост:

— Да живее Персей!

— Слава на Персей!

— Хвала на боговете!

Гражданите на Аргос посрещаха новия си цар. Бяха доволни и щастливи. Той бе прочут герой. Никой от полисите в района нямаше такъв властник, достоен за гордост и ликувания.

Персей искрено бе изненадан от милото посрещане и царските почести, които му оказаха.

Стигайки двореца, той научи какво се бе случило.

— Акризий избяга — разказа му един от воините, които го посрещнаха на портите. — Беше се наумил, че му мислиш злото. Били му предсказали още преди раждането ти, че внукът му ще го убие. Затова направил какво ли не, само да избегне пророчеството. А когато чу, че си пристигнал в Аргос, взе набързо най-ценните си вещи и побягна с неколцина от нашите.

— Не е бивало да го прави. Нямаше да му сторя нищо лошо — призна Персей.

Налегна го тъга, която леко помрачи радостта от празничното посрещане. Пророчеството, за което сега бе разбрал, донякъде изясняваше необяснимите постъпки на дядо му. Явно Акризий години наред бе таил дълбоко в себе си страха от това пророчество. И накрая, когато бе разбрал, че всичко, което беше направил, е било напразно, бе споделил страховете си и бе стигнал до решението, че единственият изход е да бяга. Стана му мъчно на Персей. Сърцето му се изпълни с жалост. Дядо му бе таил в себе си не омраза, а страх.

После се взе в ръце и нареди да се устрои пиршество, на което покани всички свободни граждани на Аргос. Те щяха да имат един добър и загрижен за тях цар.

Когато след време Тевтамид, царят на Лариса, реши да устрои гимнастически състезания в памет на починалия си баща, той разгласи надлъж и нашир чрез вестителите си, че кани всички силни и опитни мъже да дойдат на тези състезания.

Персей, на който бяха започнали да му липсват предизвикателствата и силните изживявания от времето на пътуването си от Сериф до острова на горгоните и обратно, реши да отиде в Лариса. Но не като цар на Аргос, а инкогнито, като обикновен състезател.

— Ще отида, имам нужда от участието в едно такова състезание, където да не знаят кой съм и да се боря само с двете си ръце — рече той на жена си Андромеда.

— Разбирам те. В теб продължава да живее онзи смел младеж, който не се поколеба да застане срещу онова отвратително чудовище и да ме спаси — отговори му тя.

Персей й се усмихна и я целуна:

— Влюбих се в теб още щом те видях!

Към мястото на провеждане на състезанията се беше стекло цялото мъжко население от свободните граждани на Лариса и околностите му. Бяха придошли и мъже от други полиси. Те бяха опънали шатри в района, защото игрите щяха да продължат пет дни. Някои от тях щяха да участват в състезанията. Други пък бяха дошли просто така, да гледат.

Първият ден бяха извършени жертвоприношенията, както традицията повеляваше. Над ритуалното животно участниците в състезанията положиха клетва да играят честно и да спазват правилата. Бяха избрани и съдиите хеланодики.

За лавровите венци, с които щяха да се увенчаят победителите, участниците щяха да се борят в пет състезания: надбягване с колесници, скок, хвърляне на диск, бой с мечове и ръкопашен бой.

На Персей му се искаше да участва в боя с мечове, но реши, че твърде лесно ще бъде разпознат по закривения си меч, подарен му от Хермес. Затова той обяви желанието си да се включи в състезанието по хвърляне на диск.

Не бяха стихнали виковете на възторг след отличното представяне на Марсий от Атина, който бе запратил бронзовия диск толкова далеч, че хеланодиките в това състезание трябваше да тичат, за да премерят точно къде бе паднал, далеч зад мястото, където бе се забил в земята дискът на предишния участник.

В същото време Персей се подготвяше, защото идваше неговият ред. Загривайки, той завърташе цялото си тяло на едно място, симулирайки движението, което щеше да стори, мятайки диска.

Жребият бе отредил да хвърля последен. Не беше зле. Не един победител, окичил се с лавър, се бе състезавал последен и бе обирал овациите на множеството.

Сега обаче Персей усети прииждащия вятър, който разлюля маслиновите клони на близката горичка. В подобни случаи вятърът можеше да бъде или съюзник, или враг — в зависимост от посоката. Ако дискоболът трябваше да хвърля срещу него, бе обречен да загуби, защото вятърът намаляваше скоростта на запратения диск. Ако обаче беше обратното и вятърът духаше зад гърба на състезателя, можеше значително да увеличи скоростта на диска.

На Персей обаче не му се искаше нито едното, нито другото. Желаше да победи със собствената си сила и умения в мятането на диск.

Затова забърза към мястото, откъдето трябваше да хвърля. Искаше да е метнал диска си, преди вятърът да е задухал с такава сила, че да може да въздейства на траекторията му.

Персей се приведе и напрегна цялото си тяло, превръщайки го в пружина. След това се завъртя и метна диска. Като бронзово слънце той полетя надалеч. Но изведнъж траекторията му се промени. Силният вятър го бе сграбчил и тежкия диск се вряза в насъбралите се зрители.

Чуха се виковете, в които се смесваха изненада и уплаха.

Първо:

— Пази се!

— Бягай!

После:

— Удари човек!

— Рани го!

— Уби го! Уби го!

— Мъртъв е!

Мъжете се раздалечиха и в кръга, направен от тях, се забеляза лежащ белобрад старец. Отклонилият се от траекторията си диск го бе ударил право в главата. От нея се стичаше кръв, която бе опръскала тогите на трима-четирима от зрителите, които бяха стояли до него.

Персей не можеше да стои безучастно, наблюдавайки отдалеч това, което неволно бе сторил.

— Дръпнете се! Искам да мина! — викна той на множеството.

Един по един слисаните зрители се усетиха какво иска от тях дискоболът. Направиха му път и Персей, стъпвайки по скамейките, мина направо към мястото, оплискано с кръв.

Наведе се над мъжа, който се бе прострлял с разбита от диска глава.

— Настина ли е мъртъв? — попита, невярвайки, Персей.

— Да — каза някой от скупчилите се.

— Кой е? Някой познава ли го?

Наоколо само повдигнаха рамене.

Но един се обади:

— Това е Акризий, предишният цар на Аргос.

Персей видимо трепна.

— Акризий? — невярващо попита той.

— Да, това е той — каза мъжът, който го познаваше. — Дойде преди години в Лариса, отстъпвайки властта в Аргос на внука си Персей.

— Аз съм Персей — пропити с мъка и потрес се отрониха думите от устните му.

Изумени, мъжете наоколо се вгледаха в него, разбиращи изненадата и трагедията му.

— Никой не може да противостои на съдбата си — сякаш на себе си рече Персей.

Станало бе точно това, което Делфийският оракул бе предсказал на Акризий. Години наред бягал от предреченото му, дядото на Персей бе застигнат от него в момент, в който най-малко бе очаквал. Смъртта му беше изненадваща и, може да се каже, лека. Бе загинал на място. А дълги години бе живял с този страх в душата си.

Макар и неволно убиец, Персей понесе болката в себе си и жадуваше изкупление за това, което, без да иска, бе сторил. Не можеше повече да се върне като цар в Аргос при положение, че бе убил дядо си, предишния управник.

Дойде му на ум разрешение на ситуацията.

Владетел на Тиринт бе Мегапент. Той бе син на Пройт, братът близък на Акризий. Двамата братя бяха воювали помежду си още от утробата на майка си Аглая. Когато бяха пораснали, Пройт бе напуснал Аргос, скарвайки се с брат си, и бе завладял Тиринт. След смъртта му неговият син Мегапент го бе наследил.

Персей не бе виждал сина на Пройт, но двамата бяха близки родственици и той имаше какво да му предложи.

— Нека се разменим — каза Персей на Мегапент, когато отиде в Тиринт и бе приет с почести от него. — Предлагам ти нещо като реванш в памет на баща ти. Нека ти да поемеш

властта над Аргос, който твоят баща е напуснал заради враждата с дядо ми. Ти имаш същите права над полиса. Аз не бих искал да управлявам град, чийто владетел съм убил, макар и неволно. Затова нека аз взема властта над Тиринт, а ти — над Аргос.

На Мегапент не му бе необходимо много време за размисъл.

— Добре, съгласен съм. Нека го направим!

Така Персей и най-близките му хора и воини се преместиха в Тиринт. Властта му се разпростря и над Мидея и Микена.

Персей положи основите на най-великото царство в гръцкия свят — Микенското. То имаше най-силните и смели воини, на които всички останали се подчиняваха в продължение на петстотин години. Приемниците на Персей развиваха и покровителстваха изкуството, построиха грандиозни дворци и огромни непревземаеми крепости.

ПОТОМЦИТЕ

Персей и Андромеда имаха шестима синове.

Първият — Перс, се бе родил в двореца на цар Кефей и царица Касиопея и бе отгледан от тях, поставяйки началото на велика династия, от която щяха да се страхуват всички гърци.

В Микена се родиха Алкей, Стенел, Елей, Местор и Електрион. Там на бял свят се появи и единствената дъщеря на Персей и Андромеда — Горгофона, наречена така заради баща си, за когото се говореше като за „убиец на горгона”. Когато порасна, тя се омъжи за Периер.

Алкей се ожени за Астидамия, дъщеря на Пелопс. Двамата имаха син Амфитрион и дъщеря Анаксо. Персеевият внук Амфитрион стана най-прочутият борец в гръцкия свят, побеждавайки 2650 пъти в състезания.

Никипа, друга дъщеря на Пелопс, се омъжи за Персеевия син Стенел и му роди Алкиноя и Медуза, а доста по-късно и син.

Елей имаше единадесет синове, но те загинаха трагично.

Местор се ожени за друга дъщеря на Пелопс — Лизидика, която му роди дъщеря Хипотоя. Посейдон се влюби в нея, отвлече я и я пренесе на Ехинадските острови. От съюза им се роди Тафий, който колонизира остров Тафос и нарече местното население там телебои. Той имаше син Птерелай, който Посейдон направи безсмъртен.

Електрион взе за жена племенницата си Анаксо и от този брак се родиха красавицата Алкмена и синовете Горгофон, Филоном, Келеней, Амфимах, Лизином, Хейромах, Анактор и Архелай. Имаше и извънбрачен син Ликимний от фригянката Мидея.

Стана така, че най-силният Персеев внук — прославилият се с победите си в многобройни състезания борец Амфитрион, се омъжи за най-красивата Персеева внучка — Алкмена. Но тя бе толкова хубава, че прелестта ѝ не остави безразличен Зевс и той, приел образа на Амфитрион, в негово отсъствие прекара три нощи с Алкмена, от което тя зачена син. След връщането на мъжа си красавицата зачена син и от него.

Когато приближи раждането на сина му, Зевс обяви пред боговете, че този от потомците на Персей, който първи се появи на бял свят, ще се възцари над Микена и ще стане велик владетел, на който всички останали потомци трябва да се подчиняват. Имаше предвид сина си.

Но Хера, научила на връзката на мъжа си с Алкмена, уговори богинята на акуширането Илития да задържи раждането на Зевсовия син и брата му близък, син на Амфитрион. В същото време пък самата Хера предизвика преждевременното раждане на сина на Стенел.

Така първи се появи седеммесечният Евристей и той стана цар на Микена, като родените по-късно синове близнаци на Алкмена трябваше да му се подчиняват цял живот.

Близнаците се казваха Алкид, син на Зевс, и Ификъл, син на Амфитрион. Омразата на Хера към Зевсовия син нямаше край. Докато той спеше в люлката, тя му прати две змии, но той ги удуши с ръце. Когато порасна, силният и смел Алкид трябваше да се подчинява на подлия Евристей, който го прати да извърши дванадесет подвига. И той се справи блестящо, като си спечели огромна слава. Светът го познава не като Алкид, а под името Херкулес.

Но това е вече друга история.

Разказват, че след смъртта на Персей и Андромеда, както и на царица Касиопея и цар Кефей, Зевс ги превърнал в съзвездия, за да са пред погледа на хората за вечни времена, да бъдат техен пример и вдъхновение.

Информация за текста

Издание:

Charles Kingsley
The Story of Perseus

За оформлението на корицата са използвани:

*кадри от филма “Сблъсъкът на титаните” (2010) на Warner Bros., разпространяван в България от Александра филмс

*картината “Персей, яздещ Пегас” на лорд Фредерик Лейтън

Чарлс Кингсли

Персей

© Емил Минчев, превод, 2010

© Стефан Тотев, художествено оформление, 2010

© ИК „Персей”, 2010

ISBN 978-954-8308-49-6

---

notes

Дъщерите на Данай. Б. пр.